

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa vznikl 21. prosince 1991 jako první subjekt této formy přeshraniční spolupráce v České republice. Euroregion Neisse-Nisa-Nysa je regionem tří hraničních oblastí, nacházejících se v oblasti tzv. Trojmezí, kde se stýkají hranice Spolkové republiky Německo, České republiky a Polska. Oblast euroregionu dlouhodobě spojuje množství společných zájmů i problémů, které pramení v provázané historii a vzájemných vazbách.

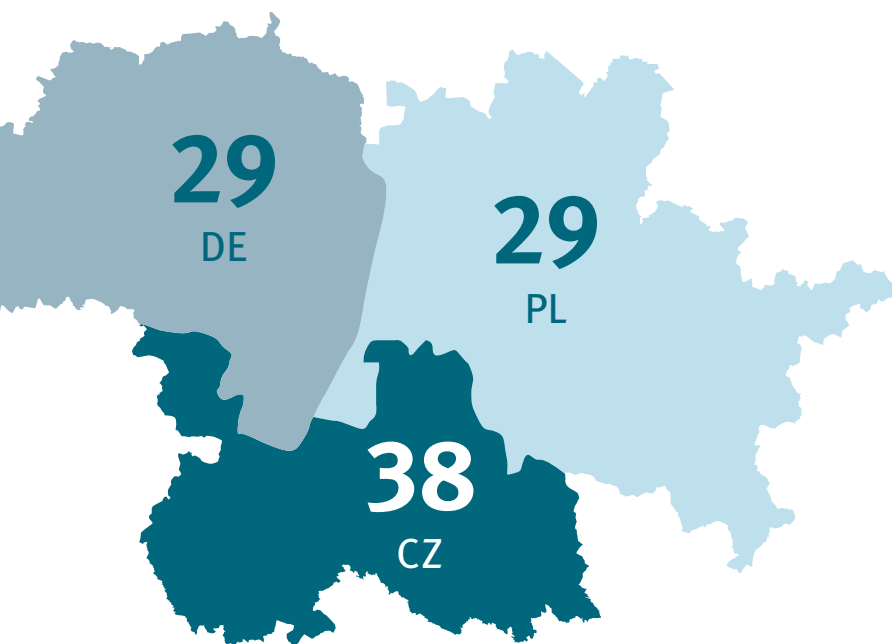
Euroregion Neisse-Nisa-Nysa byl založen za účelem podpory rozvoje příhraničních oblastí formou vzájemné, hranice států přesahující spolupráce. V pohraničních územích podporuje rozvoj spolupráce v otázkách územního plánování, zachování a zlepšování životního prostředí, zvelebování hospodářství a růst životní úrovně, výstavbu a přizpůsobování infrastruktur přesahujících státní hranice, spolupráci při likvidaci požárů a přírodních katastrof, spolupráci v oblasti rozvoje příhraniční turistiky a zřizování nových přechodů pro osobní a veřejnou dopravu, kulturní výměnu a péči a společné kulturní dědictví, spolupráci v humanitární a sociální oblasti a zpracování občanských stížností přesahujících hranice. Dále pak podporuje v rámci svých možností zájmy obcí, okresů i aktivity jednotlivců, které odpovídají rozvojovým cílům regionu.

Základní cíle činnosti a existence Euroregionu se nezměnily ani po více než 20 letech jeho působení. Stále jde o všestrannou práci ve prospěch hospodářského a sociálního rozvoje a trvalého zlepšování podmínek a kvality života obyvatel zainteresovaných území.

Území euroregionu je vymezeno počtem jeho členských obcí a okresů. K 31. 12. 2012 bylo členem české části euroregionu 131 obcí nacházejících se na území okresů Libereckého kraje (Česká Lípa – 29 obcí, Jablonec nad Nisou – 20 obcí, Liberec – 52 obcí, Semily – 16 obcí) a okresu Děčín (14 obcí). Německou část euroregionu územně tvoří okresy Bautzen a Görlitz, které jsou současně členy německé části euroregionu. Na polské straně euroregionu bylo k 31. 12. 2012 evidováno 8 členských okresů (Jelenia Góra, bolesławiecki, jaworski, jeleniogórski, kamiennogórski, lubański, lwówecki, zgorzelecki, zlotoryjski) a 49 členských obcí nacházejících se na území členských i nečlenských okresů. Nepřímo pak Euroregion vznikl z národních spolků (Regionální sdružení EUROREGION NISA, Kommunalgemeinschaft EUROREGION NEISSE e. V., Stowarzyszenie Gmin Polskich EUROREGIONU NYSA).

V rámci Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa v současné době působí 16 expertních skupin, a to Rovnost šancí, Silniční doprava, Železniční doprava, Hospodářství, Cestovní ruch, Cykloturistika, Čistá Nisa, Lesy, Krizový management, Veřejné zdraví, Zdravotnická záchranná služba, Památky, Knihovny, Statistika, Historie a Školství. Úkolem těchto skupin je zpracovávání projektů v jim příslušejících oborech a příprava doporučení pro strategii rozvoje celého Euroregionu.

Publikace „Města v Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa“ navazuje na řadu již vydaných materiálů. Záměrem autorů bylo interpretovat zajímavé údaje o městech Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa a postihnout tak stav příslušných jevů na základě dostupných a vzájemně srovnatelných údajů. S ohledem na nízkou dostupnost statistických údajů za malé územní jednotky, jsou uvedena především demografická data. Města na české, německé a polské straně euroregionu jsou tak v publikaci charakterizována jednak z pohledu jejich historie a současného uspořádání a dále z hlediska již zmíněných statistických ukazatelů. Popis zahrnuje **96 měst**, z toho **38 na české**, **29 na německé** a **29 na polské straně**.



Metodické poznámky

Index ekonomického zatížení

Počet osob v ekonomicky neaktivním věku (tzn. ve věku 65 a více let a děti ve věku 0–14 let), který připadá na 100 osob v ekonomicky aktivním věku 15–64 let v daném časovém okamžiku.

Index stárí

Počet osob ve věku 65 a více let v relaci na 100 dětí ve věku 0–14 let v daném časovém okamžiku.

Údaje se vztahují k roku

2012

Obsah

Charakteristika měst Euroregionu

Česká část.....	3
Německá část	17
Polská část	29



Seznam zkoumaných údajů

Rozloha (ha)
Podíl lesní půdy (%)
Počet obyvatel
Počet mužů na 100 žen
Počet obyvatel na 1 km²
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)
0–14 let
15–64 let
65 a více let
Průměrný věk
Index ekonomického zatížení
Index stárí
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel
Saldo migrace na 1 000 obyvatel
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel

Česká města



Cvikov



První písemná zpráva pochází z roku 1352, statut města Cvikov získal v roce 1391.

Město leží na jižním úpatí Lužických hor v kotlině

potoka Bobrava, nadmořská výška činí 357 m, severní část spádového území je součástí CHKO Lužické hory. Území města i jeho okolí je tvořeno zalesněným terénem s převážně jehličnatými a smíšenými lesy, podíl lesní půdy na celkové ploše města dosahuje téměř 50 %. Jílový vrch je přírodní rezervací původních listnatých bučin. Celá oblast je významným turistickým centrem severních Čech s přírodními zajímavostmi (Ledová jeskyně v Naději, Dutý kámen).

Dobré přírodní a klimatické podmínky jsou vhodné pro léčbu chorob dýchacího ústrojí.

Mezi významnější doklady historie ve Cvikově patří kostel sv. Alžběty, velmi zachovalý soubor soch a kaplí Kalvárie z roku 1830, a také četné objekty lidové architektury – převážně roubené domy lužického typu.

Rozloha (ha)	4 506
Podíl lesní půdy (%)	49,1
Počet obyvatel	4 425
Počet mužů na 100 žen	99,1
Počet obyvatel na 1 km ²	98
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	15,1
15–64 let	68,8
65 a více let	16,1
Průměrný věk	40,9
Index ekonomického zatížení	45,4
Index stáří	106,4
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–3,9
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	3,6
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–0,2

www.cvikov.cz

Česká Lípa



Starobylá osada jménem Lipá zde stála patrně již na konci 10. století, městem je poprvé nazývána v roce 1263. O necelých dvacet let později

město získalo významné hospodářské výsady podle žitavského městského práva, konkrétní doklad o udělení městských práv však neexistuje.

Město leží v údolí řeky Ploučnice uvnitř Zákupské pahorkatiny v nadmořské výšce 228 m. Podnebí je zde mírně teplé a vlhké. Relativně málo poškozené životní prostředí je jedním z důvodů, proč je celá oblast Českolipska hojně vyhledávána domácími i zahraničními návštěvníky, příznivé terény jsou vhodné pro turistiku a cykloturistiku. Cílem turistických tras jsou často okolní hrady a zámky.

Historické jádro města je vyhlášenou městskou památkovou zónou. K nejvýznamnějším architektonickým památkám města patří torzo vodního hradu, renesanční letohrádek Červený dům z roku 1583, gotické kostely Máří Magdalény a Povýšení sv. Kříže se stanovou střechou. Stavebně významný je barokní Augustiánský klášter, dnešní muzeum. Zajímavá je radnice z roku 1823 i řada dalších stylových domů.

Rozloha (ha)	6 610
Podíl lesní půdy (%)	23,8
Počet obyvatel	36 957
Počet mužů na 100 žen	93,6
Počet obyvatel na 1 km ²	559
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	15,5
15–64 let	71,2
65 a více let	13,3
Průměrný věk	39,4
Index ekonomického zatížení	40,5
Index stáří	85,6
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2,4
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–8,1
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–5,7

www.mucl.cz

Český Dub



Leží v nadmořské výšce 325 m v centru Českodubské pahorkatiny ohraničené na severu Ještědsko-Kozákovským hřbetem.

K osídlení oblasti došlo již v průběhu 8. a 9. století, později vzniká Dub, náležející rodu Markvarticů. V roce 1370 se stává městem.

Z hlediska životního prostředí patří Českodubsko mezi nejméně postižené oblasti severních Čech a právě přírodní prostředí vytváří vhodné předpoklady pro rekreační využití.

K nejvýznamnějším kulturním památkám patří původně gotický kostel sv. Duchy z roku 1291, který byl přestavěn v 16. a 17. století, kostel Nejsvětější Trojice z roku 1681, Mariánský sloup zvaný též morový z roku 1723, zděná radnice z roku 1565, která svou nynější podobu získala v období secese. Do dnešních dob se dochovalo i ohrazení města a zbytky bran se starobylou věžovitou hláskou. Bylo zpřístupněno unikátní sklepení johanitského kláštera z 1. pol. 13. století. V jižní části území jsou četné doklady lidových domů pojizerského typu.

Rozloha (ha)	2 257
Podíl lesní půdy (%)	37,8
Počet obyvatel	2 799
Počet mužů na 100 žen	101,8
Počet obyvatel na 1 km ²	124
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	12,6
15–64 let	67,6
65 a více let	19,8
Průměrný věk	43,6
Index ekonomického zatížení	47,9
Index stáří	156,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–6,4
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	7,1
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	0,7

www.cdub.cz

Doksy



První písemná zmínka je z roku 1293. V roce 1367 dal král Karel IV. postavit Velký rybník, dnešní Máchovo jezero, a Doksy byly povýšeny na

město s udělením řady městských práv. Velký požár v roce 1842 zničil téměř třetinu města.

Město Doksy leží v nadmořské výšce 266 m na jižním břehu Máchova jezera pod dominantou hradu Bezděz (636 m n. m.). Klima je zde mírně teplé, suché. V okolí se nacházejí zříceniny hradů Starý Bernštejn a Hrádek, renesanční zámek Houska s prvky gotického hradu. Zdejší romantický kraj si oblíbil český básník K. H. Mácha, který zde často v letech 1832–1836 pobýval a na jeho počest byl tento kraj v roce 1961 oficiálně nazván Máchovým krajem a původně Velký rybník přejmenován na Máchovo jezero. Doksy se Starými Splavami vytvářejí velice známou a vyhledávanou rekreační oblast.

Ve městě jsou památkově chráněny kostel sv. Bartoloměje (1638) se vzácnou kopií sošky panny Marie Montserratské a nejstaršími varhany v severních Čechách, zrekonstruované náměstí s mariánským sousoším ze 17. st., původní renesanční zámek upravený do dnešní barokní podoby. Nejstarším domem ve městě je tzv. Hospitálek z roku 1669 – je to roubený patrový dům se šindelovou střechou a věžičkou, dnes je v něm muzeum K. H. Máchy. Na železniční stanici se nachází tzv. Hraběcí čekárna s obrazy malíře Hugo Ullika z roku 1869.

Rozloha (ha)	7 497
Podíl lesní půdy (%)	60,5
Počet obyvatel	5 188
Počet mužů na 100 žen	95,3
Počet obyvatel na 1 km²	69
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	14,3
15–64 let	67,7
65 a více let	18,0
Průměrný věk	42,0
Index ekonomického zatížení	47,8
Index stáří	126,3
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–3,9
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	7,0
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	3,1

www.doksy.com

Frýdlant



První zmínky o hradu a okolí jsou z roku 1278, kdy zdejší krajinu král Přemysl Otakar II. prodal německému rytíři Rulkovi z Bibrštejna.

Nejznámější historickou postavou spojenou s Frýdlandem byl vévoda Albrecht z Valdštejna. Městská práva a statut města udělil Frýdlandu roku 1304 Joachim II. Biebrštejn, který téhož roku udělil městu i znak.

Frýdlant leží v centru Frýdlantského výběžku a stejnojmenné pahorkatiny v severním podhůří Jizerských hor v údolní nivě na soutoku Smědého a Řasnického potoka. Klima je zde mírné, velmi vlhké s mírnou zimou a krátkým sněhem, město má nadmořskou výšku 295 m.

Město má památkově chráněné historické centrum s renesanční radnicí a významnou dominantou středověkého hradu a renesančního zámku „Frýdlant“. Původní hrad je z 2. poloviny 13. st., renesanční budova je z doby kolem r. 1600. Mezi významné stavby patří také původně renesanční kostel Nalezení Kříže, Mariánský sloup s pěti světci z roku 1723, barokní socha sv. Heleny a řada panských domů.

Rozloha (ha)	3 162
Podíl lesní půdy (%)	28,7
Počet obyvatel	7 565
Počet mužů na 100 žen	95,5
Počet obyvatel na 1 km²	239
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	16,0
15–64 let	67,7
65 a více let	16,4
Průměrný věk	40,6
Index ekonomického zatížení	47,8
Index stáří	102,6
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–2,0
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–0,4
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–2,4

www.mesto-frydlant.cz

Harrachov



Sídlo, které vzniklo při zemské cestě k průsmyku, bylo známé již Slavníkovcům. Po rýžovišti zlata v údolí Ryzího potoka zde vzniká sklářská renesanční

huť na panství Kryštofa Harracha. Od 17. století je součástí Harrachova sklářská huť na Novém Světě, která je dnes jedním z nejstarších provozů v Evropě. Harrachov získal statut města 2. 2. 1965.

Město leží v Západních Krkonoších u soutoku řeky Mumlavy s Ryzím potokem, Bílou vodou, Kamenicí, Milnicí v povodí řeky Jizery. Od roku 1963 je součástí Krkonošského národního parku, který byl zřízen jako první národní park v ČR. Charakteristickým kopcem v Harrachově je Čertova hora se severními svahy k Harrachovu.

Harrachov má velmi příznivé klimatické podmínky pro zimní sporty a rekreaci a je známý zejména jako středisko zimních vrcholových sportů, zvláště ve skocích a letech na lyžích a sjezdových disciplínách.

Mezi hlavní architektonické a kulturní památky patří kostel sv. Václava (1810–1830), Lyžařské muzeum, jehož expozice mapují vývoj lyžování v Krkonoších a Muzeum skla sklárny Novosad a syn.

Rozloha (ha)	3 663
Podíl lesní půdy (%)	91,0
Počet obyvatel	1 532
Počet mužů na 100 žen	97,2
Počet obyvatel na 1 km²	42
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	13,1
15–64 let	70,4
65 a více let	16,4
Průměrný věk	43,0
Index ekonomického zatížení	42,0
Index stáří	125,4
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–0,6
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–13,5
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–14,1

www.harrachov.cz

Hejnice



Leží na severním úpatí Jizerských hor, v nadmořské výšce 375 m, hlavním tokem je řeka Smědka. Převážná část území patří

k Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory.

Existence Hejnic byla úzce spjata s poutním kostelem, jehož vznik podle pověsti spadá do roku 1211. Na uzdravování nemocných zde asi měla vliv léčivá voda, pramenící v nedaleké Libverdě. K propagaci místa přispěl řád františkánů, jehož klášter zde roku 1692 založil hrabě František Gallas. Obec Hejnice byla povýšena na město 31. 7. 1917.

Přírodní hodnota území má význam pro rekreační využívání. V oblasti horského hřebene se nachází několik přírodních rezervací a chráněných území. V současné době znovu vystupuje kulturní význam Hejnic jako poutního místa.

Architektonicky významný je objekt původně gotického kostela Navštívení Panny Marie, který byl v letech 1722–25 přestavěn A. Leutnerem. Na vnější straně kostela je reliéf Madony a klečícího rytíře asi z roku 1400. Přilehlý františkánský klášter v barokním slohu slouží jako koncertní síň. Přístupná je též Clam-Gallasovská hrobka v podzemí.

Rozloha (ha)	3 841
Podíl lesní půdy (%)	88,5
Počet obyvatel	2 761
Počet mužů na 100 žen	92,4
Počet obyvatel na 1 km ²	72
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	16,5
15–64 let	68,3
65 a více let	15,2
Průměrný věk	40,2
Index ekonomického zatížení	46,4
Index stáří	91,9
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	4,0
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–0,4
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	3,6

www.mestohejnice.cz

Hodkovice n. Mohelkou



Leží 15 km jižně od Liberce v malebném údolí, které vytvořila říčka Mohelka, při jihozápadním okraji Ještědského hřebene

v blízkosti dálkové rychlostní komunikace Liberec–Praha a železniční trati Liberec–Turnov.

Počátky osídlení se datují do 12. století. První dochovaný zápis je z roku 1352. Město v období své existence podléhalo téměř čtyřiceti vrchnostem. Statut města byl Hodkovicím udělen v roce 1352.

Centrum města bylo v roce 1995 prohlášeno městskou památkovou zónou s řadou pozoruhodných památek. Historickému středu vévodí barokní kostel sv. Prokopa, pozoruhodnými objekty čtvercového náměstí jsou např. novorenesanční radnice, barokní sousoší s Mariánským sloupem, či stará kašna obnovená na původním místě v r. 1997.

Díky své poloze mezi nedalekým Českým rájem a Jizerskými horami jsou Hodkovice nad Mohelkou vyhledávaným výchozím bodem sportovních aktivit. Veřejné letiště nad městem nabízí vyhlídkové lety, cvičný svah pro zájemce o létání na padáku, výcvik sportovních pilotů.

Rozloha (ha)	1 349
Podíl lesní půdy (%)	27,8
Počet obyvatel	2 790
Počet mužů na 100 žen	97,3
Počet obyvatel na 1 km ²	207
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	15,4
15–64 let	69,1
65 a více let	15,5
Průměrný věk	40,9
Index ekonomického zatížení	44,6
Index stáří	100,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	0,0
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	4,0
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	4,0

www.hodkovicenm.cz

Hrádek nad Nisou



Leží v místě, kde Lužická Nisa opouští Hrádeckou kotlinu a vtéká do Žitavské pánve mezi Lužickými horami a Frýdlantskou

pahorkatinou. Patří mezi nejseverněji položená města ČR, klima je zde mírné teplé, vlhké.

Původní slovanské rodové hradiště na místě staršího keltského osídlení se rozvinulo na středověké město na obchodní stezce. Roku 1260 páni z Donína povýšili tuto starou slovanskou osadu na město. Ve 14. století patřil Hrádek k nejvýznamnějším střediskům obchodních cest z Prahy na sever k Baltu a přesahoval svým významem Liberec.

Tvoří přirozené centrum přilehlého okolí včetně hradu Grabštejna v těsné vazbě na Hrádek a řadou vesnic místního rekreačního významu. Vodní plocha po zrušeném lignitovém dolu je vyhledávanou rekreační oblastí.

Památkově chráněný je kostel sv. Bartoloměje s areálem z roku 1466, jehož raritou jsou věžní hodiny, které mají ciferníky umístěny uvnitř i vně kostela, dále měšťanské domy a lidová architektura v okolí. Dominantou celého Hrádecka je bezesporu nejstarší severočeský hrad Grabštejn se zámeckým parkem.

Rozloha (ha)	4 854
Podíl lesní půdy (%)	29,5
Počet obyvatel	7 642
Počet mužů na 100 žen	101,3
Počet obyvatel na 1 km ²	157
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	16,6
15–64 let	67,7
65 a více let	15,7
Průměrný věk	40,1
Index ekonomického zatížení	47,7
Index stáří	94,1
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	1,4
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–0,3
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	1,2

www.hradek.eu

Chrastava



Obec byla založena v neznámé době lužickými Slovy v lesnaté krajině při ústí potoka Jeřice do Nisy. Od slova „chrastí“ bylo odvozeno původní

jméno obce „Chroščava“ a z něho i staročeské Krastava (1428). Od 13. století je středověkým těžebním městem významem před Libercem. První zmínka je z roku 1250, statut města Chrastava získala roku 1350. Po vyčerpání dolů od 18. století nastal rozvoj průmyslu, zejména textilního. Město leží na soutoku Jeřice a Lužické Nisy. Klimaticky patří do mírně teplé vlhké oblasti s mírnou, ale dlouhou zimou.

V Chrastavě je celá řada památek běžných pro tento kraj: kostel sv. Vavřince v novogotickém slohu z let 1866–1868, kostel Nanebevzetí Panny Marie s křížovou cestou z let 1616–1617, morový sloup, barokní kašna, radnice, hrázdné městské domy. Na starém hřbitově se dochovaly renesanční a barokní náhrobky. Město je rodiště významných církevních malířů Josefa Führicha, jeho žáka Viléma Kandlera a Gustava Kratzmanna. Technickou zajímavostí je zdejší železný secesní most přes řeku Jeřici, který je svým charakterem ojedinělý. Unikátem je chrastavské Muzeum hasičské techniky.

Rozloha (ha)	2 746
Podíl lesní půdy (%)	24,1
Počet obyvatel	6 239
Počet mužů na 100 žen	99,8
Počet obyvatel na 1 km²	227
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	16,5
15–64 let	69,5
65 a více let	14,0
Průměrný věk	39,4
Index ekonomického zatížení	44,0
Index stáří	84,6
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	3,8
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–4,5
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–0,6

www.chrastava.cz

Chřibská



První písemná zmínka o obci pochází z roku 1352, kdy je zmíněna v tzv. papežském desátku. Německý název obce Kreibitz je původu slovanského

a vznikl ze slova Krzywycza, vyjadřujícího klikatící se potok. Současný název Chřibská vytvořil František Palacký, který vycházel ze staročeského slova chřib (pahorek).

Město leží v nejzápadnější části Lužických hor, v jižní části Šluknovského výběžku, v malebném údolí. Je obklopeno zalesněnými kopci vysokými 426 až 774 metrů, které jsou součástí geografických podcelků Kytlická pahorkatina, Lužický hřbet a Jetřichovické stěny. Jediným vodním tokem je říčka Chřibská Kamenice, pramenící na úpatí Jedlové. Chřibská leží na území Chráněné krajinné oblasti Lužické hory a zčásti, svým západním okrajem, na územích Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce a Národního parku České Švýcarsko.

Mezi nejvýznamnější památky patří původně dřevěný kostel sv. Jiří, přestavěný v roce 1596 na kamenný, dále pseudogotická radnice a rodný dům Tadeáše Haenkeho, v němž bylo zřízeno místní vlastivědné muzeum.

Rozloha (ha)	1 596
Podíl lesní půdy (%)	34,6
Počet obyvatel	1 390
Počet mužů na 100 žen	102,0
Počet obyvatel na 1 km²	87
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	15,5
15–64 let	70,3
65 a více let	14,2
Průměrný věk	39,7
Index ekonomického zatížení	42,3
Index stáří	92,1
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	0,7
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–21,2
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–20,5

www.chribska.cz

Jablonec nad Nisou



První písemná zmínka o původní osadě pochází z roku 1356, povýšení na město se Jablonci nad Nisou dostalo až v roce 1866. Vývoj a celkový

rozmach města byl velmi úzce spjat s rozvojem sklářské a bižuterní výroby, která Jablonec n. N. proslavila v nejrůznějších částech světa.

Město se rozkládá v průměrné nadmořské výšce 500 m v kotlině mezi výběžky Jizerských hor a Černostudničního hřebene. Podnebí je zde horské a drsné.

Svou polohou Jablonec nad Nisou láká k širokému sportovnímu využití především turisty a cykloturisty, ale také lyžaře, kteří využívají rozmanité terény blízkých Jizerských hor i Krkonoš. Typická pro město je jeho přehrada s vodní plochou 42 ha využívaná k letní rekreaci.

Mezi nejvýznamnější historické památky města patří původně renesanční stavba kostela sv. Anny, která byla v 17. století přestavěna v barokním slohu. Dnešní podobu získala po obnově v 19. století. Architektonický vzhled Jablonce n. N. výrazně ovlivnila secese. Z tohoto období pochází řada významných staveb města, jako je starokatolický kostel Povýšení sv. Kříže, kostel Nejsvětějšího srdce Páně, budova Muzea skla a bižuterie, Nová radnice, Městské divadlo, Městské lázně.

Rozloha (ha)	3 138
Podíl lesní půdy (%)	38,3
Počet obyvatel	45 305
Počet mužů na 100 žen	92,2
Počet obyvatel na 1 km²	1444
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	15,1
15–64 let	67,8
65 a více let	17,1
Průměrný věk	41,4
Index ekonomického zatížení	47,4
Index stáří	113,0
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	1,8
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	0,4
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2,2

www.mestojablonec.cz

Jablonné v Podještědí



Město na západním okraji okresu Liberec při státní hranici se SRN leží na úpatí Lužických hor. Kopcovité území obce s mírným klimatem

se rozkládá v nadmořské výšce 315 m.

Založení města souvisí s příchodem německých kolonistů kolem roku 1240. V té době je založen raně gotický hrad, dnešní zámek Lemberk a dominikánský klášter. Roku 1364 Havel z Lemberka udělil Jablonnému městská privilegia. Začátkem 18. století je dle návrhu J. L. Hildebrandta k dominikánskému klášteru na místě původního kostela vybudován velkolepý barokní chrám sv. Vavřince.

Mezi nejvýznamnější historické památky dnes patří zámek Lemberk, který vznikl poč. 13. století jako strážní pevnost na Žitavské obchodní cestě. Nejznámější z držitelů hradu je jistě Havel, jehož manželka Zdislava projevovala na svou dobu neobyčejné sociální citění, v roce 1995 byla prohlášena za svatou. Nejznámější stavbou města je bazilika minor sv. Vavřince a sv. Zdislavy z 18. století, barokní morový sloup na centrálním náměstí z roku 1686, gotická kaple sv. Volfanga, rokokový zámček Pachtů z Rájova z doby kolem roku 1770, renesanční zámek Nový Falkenburk.

Rozloha (ha)	5 785
Podíl lesní půdy (%)	42,6
Počet obyvatel	3 686
Počet mužů na 100 žen	101,1
Počet obyvatel na 1 km ²	64
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	15,7
15–64 let	69,9
65 a více let	14,4
Průměrný věk	40,1
Index ekonomického zatížení	43,1
Index stáří	91,9
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–4,3
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–10,5
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–14,8

www.jablonnevp.cz

Jilemnice



Nejstarší písemná zmínka o Jilemnici je z roku 1352, městečko bylo založeno na křižovatce místních cest podle pravidel o pravoúhlém

tržišti. Stranou tržště byl založen kostel sv. Vavřince, za ním pak v 15. století tvrz, která byla přestavěna v 16. st. na renesanční zámček. Město bylo převážně dřevěné, řadou požárů byly zničeny významné dokumenty o historii města, proto dnes nemůžeme přesně určit, kdy Jilemnice získala statut města.

Město leží v podhorském pásmu Krkonoš na svazích nad toky říčky Jilemky a Jizery ve východní části semilského okresu v ochranném pásmu Krkonošského národního parku. Terénní reliéf obce je velmi členitý, skládá se z několika drobných údolí a hřbetů, nadmořská výška města je 451 m, je zde vlhké podhorské klima.

Mezi památkově chráněné objekty jsou zařazeny barokní kostel sv. Vavřince, radnice, renesanční zámek, ve kterém je umístěno Krkonošské muzeum a Zvědavá ulička se souborem městské lidové roubené architektury.

Rozloha (ha)	1 387
Podíl lesní půdy (%)	27,4
Počet obyvatel	5 616
Počet mužů na 100 žen	95,2
Počet obyvatel na 1 km ²	405
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	15,4
15–64 let	68,0
65 a více let	16,6
Průměrný věk	40,9
Index ekonomického zatížení	47,0
Index stáří	107,8
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–1,1
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	3,2
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2,1

www.mestojilemnice.cz

Kamenický Šenov



První zpráva je z roku 1352. Sklářskou obcí se Šenov stal až v 17. století. Roku 1856 je zřízena první sklářská škola. První sklářská huť

vzniká roku 1886, kdy je dostavěna i železnice. V roce 1900 získává Kamenický Šenov císařským rozhodnutím výsady města.

Město leží na předělu Lužických hor a Českého středohoří. Unikátní přírodní památkou je Panská skála na Práchni (Varhany). Specialitou Kamenického Šenova je extrémní klima, pro které se ujal označení „česká Sibiř“. Je syrové, drsné, patrně i zdravé, vyhledávané i pro pobytovou rekreaci.

Kamenický Šenov je světově známým střediskem umělecké sklářské výroby, zejména lustrů a kalíškového skla. Od pol. 17. století je centrem rytí a řezání „českého křišťálu“. Od 18. století se uplatňuje výroba lustrů, které zdobí četné královské paláce v Evropě. I v současnosti je město známé ve světě zejména výrobou svítidel a sklářským průmyslem.

Město má vyhlášenou památkovou zónu, kterou tvoří zástavba domů z 18. století. Budova sklářského muzea je z roku 1769, muzeum samo zde bylo založeno roku 1923 se zaměřením na dějiny sklářství. V letech 1715–18 vzniká přestavbou římskokatolický farní kostel Narození sv. Jana Křtitele v barokním stylu.

Rozloha (ha)	1 047
Podíl lesní půdy (%)	24,2
Počet obyvatel	4 025
Počet mužů na 100 žen	99,6
Počet obyvatel na 1 km ²	384
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	15,9
15–64 let	68,5
65 a více let	15,7
Průměrný věk	40,7
Index ekonomického zatížení	46,0
Index stáří	98,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–5,7
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–1,0
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–6,7

www.kamenicky-senov.cz

Krásná Lípa



Sídlo bylo založeno jako letní kolonizační ves v podhradí Krásného Buku. Novověké sídlo patřilo do českokamenického panství,

kteřé patřilo hraběti Kinskému působícímu na císařském dvoře ve Vídni a velvyslanci v Anglii. V polovině 18. století hrabě povolal anglické textilní odborníky, vybudoval zde manufakturu a město se stává textilní metropolí severních Čech. Roku 1870 byla Krásná Lípa rozhodnutím císaře Františka Josefa I. povýšena na město.

Město leží ve Šluknovské pahorkatině v nadmořské výšce 426 m. Částmi obce zasahuje do chráněné krajinné oblasti Labské pískovce – České Švýcarsko v povodí Křinice.

Krásná Lípa je průmyslovým městem s rozvíjejícím se cestovním ruchem a východiskem do oblasti Labských pískovců – Českého Švýcarska. Je kolébkou turistiky v Severních Čechách a místem první naučné stezky v Čechách.

Jádro města – historické centrum je městskou památkovou zónou. Mezi památkově cenné objekty patří barokní kostel sv. Máří Magdalény. Ve městě se nachází barokní a klasicistní domy, dřevěné i zděné s klasicistními portály z 1. půle 19. století a také pozdější renesanční městské stavby z konce 19. století. Někdejší venkovská sídla, dnes rekreační, dochovávají obraz vesnic z 19. století.

Rozloha (ha)	3 142
Podíl lesní půdy (%)	51,6
Počet obyvatel	3 567
Počet mužů na 100 žen	98,4
Počet obyvatel na 1 km ²	114
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	16,8
15–64 let	64,3
65 a více let	18,9
Průměrný věk	41,2
Index ekonomického zatížení	55,5
Index stáří	112,2
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–3,4
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	17,3
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	13,9

www.krasnalipa.cz

Liberec



Liberec leží v Liberecké kotlině mezi Ještědským hřebenem a Jizerskými horami v povodí řeky Nisy. Město leží 370 m nad mořem, nejvyšším bodem

katastru je 1 012 m vysoký vrchol Ještědu.

Poprvé byl Liberec písemně připomínán v záznamech z roku 1352. Důležitým datem městské historie byl rok 1577, ve kterém byl císařem Rudolfem II. povýšen na město. V této době byly v Liberci položeny základy textilní výroby. Velký rozmach soukenictví byl zaznamenán za vlády Albrechta z Valdštejna. Průmyslový a obchodní rozvoj nastal zejména koncem 18. století.

Liberec je průmyslovou metropolí s flexibilní tradicí strojírenských, textilních, elektrotechnických a jiných odvětví. Je také střediskem zimních vrcholových sportů.

Liberec je cílem návštěv domácích i zahraničních turistů, kterým nabízí řadu zajímavostí ve městě a v blízkých Jizerských a Lužických horách. Největší zájem návštěvníků je o historické centrum města, galerii, zoologickou a botanickou zahradu a o dominantní objekt celé oblasti na vrcholu Ještědu. K nejstarším pamětihodnostem města Liberce patří kostel sv. Antonína z let 1579–81, zámek z roku 1583 s renesanční kaplí, budova Severočeského muzea, barokní kostel sv. Kříže s morovým sloupem, Valdštejnské domky ve Větrné uličce a další.

Rozloha (ha)	10 609
Podíl lesní půdy (%)	39,9
Počet obyvatel	102 113
Počet mužů na 100 žen	93,5
Počet obyvatel na 1 km ²	963
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	15,4
15–64 let	67,7
65 a více let	16,9
Průměrný věk	41,1
Index ekonomického zatížení	47,7
Index stáří	109,9
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	1,1
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–0,1
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	1,1

www.liberec.cz

Lomnice nad Popelkou



Město leží na jihozápadním okraji Podkrkonoší v kotlině ohraničené prstencem zalesněných kopců, protéká zde řeka Popelka. Chráněná

přírodní území do obce nezasahují, pouze hora Tábor s rozhlednou a kostelem je starým výletním místem nadmístního významu s možností dálkových výhledů do kraje.

První písemná zmínka o Lomnici je z roku 1308, městská práva získala v roce 1392. Ve 2. pol. 18. st. byla postavena pozdně barokní kaple sv. Jana Křtitele, barokní zámek u náměstí a raný klasicistní kostel sv. Mikuláše. Z tohoto období též pochází typická lidová roubená architektura podkrkonošského typu. Historické jádro města bylo zařazeno mezi městské památkové zóny a památkově chráněnými objekty jsou: kaple sv. J. Křtitele, městská radnice, zámek u náměstí, kostel sv. Mikuláše, kostel na hoře Tábor. V historicky cenném Šlechtově Hrubém domě je umístěno Městské muzeum.

Město má rozsáhlé rekreační zázemí, např. lyžařské středisko ve směru hřebenu Tábor–Kozákov. Je též důležitým centrem turistiky, jedním z výchozích míst na Tábor a Kumburk, ale i do celého Podkrkonoší, vede tudy řada turisticky značených cest.

Rozloha (ha)	2 558
Podíl lesní půdy (%)	36,4
Počet obyvatel	5 643
Počet mužů na 100 žen	95,7
Počet obyvatel na 1 km ²	221
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	13,8
15–64 let	67,8
65 a více let	18,4
Průměrný věk	42,2
Index ekonomického zatížení	47,5
Index stáří	133,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–0,7
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–16,5
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–17,2

www.lomnicenadpopelkou.cz

Lučany nad Nisou



Lučany nad Nisou, dříve Wiesenthal, leží uprostřed jabloneckého okresu, jsou vzdáleny cca 4 km od Jablonce nad Nisou a 15 km od Liberce.

Přesné datum vzniku obce nelze doložit. První písemná zmínka o Lučanech u Jablonce je z roku 1623. Nejstarší pozemková kniha je z roku 1708 a je dokladem toho, že obživu lučanským poskytovalo drobné zemědělství, domácí tkalcovství a předení. Sklářská výroba přišla do Lučan teprve v 18. století. Jméno obce je pravděpodobně odvozeno od lučanského údolí, kterým protéká nyní bezejmenný potok v „Gruntu“, nebo od dalšího údolí, kterým protéká Lučanská Nisa.

V roce 1913 rozhodnutím císaře Františka Josefa I. byly Lučany nad Nisou povýšeny na město a v té době patrně získaly i svůj vlastní znak, v němž je na tmavě-červeném štítě stříbrný pelikán s rozepjatými křídly, krmící tři mláďata v hnízdě.

V krásném prostředí nabízejí návštěvníkům možnost ubytování malé penziony, odkud lze podnikat turistické nebo cyklistické výlety do blízkých hor. Můžete navštívit nejstarší železnou rozhlednu v Čechách – Slovanku na Horním Maxově.

Rozloha (ha)	1 313
Podíl lesní půdy (%)	41,1
Počet obyvatel	1 738
Počet mužů na 100 žen	104,2
Počet obyvatel na 1 km²	132
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	14,2
15–64 let	70,6
65 a více let	15,2
Průměrný věk	40,6
Index ekonomického zatížení	41,6
Index stáří	107,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–7,4
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	0,6
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–6,9

www.lucany.cz

Mimoň



Mimoň leží v podhorském pásu na řece Ploučnici v lehce zvlněném terénu v nadmořské výšce 280 m. Zprávy o založení města nejsou přesně dochovány.

První zmínky o Mimoni jsou ze 14. století, kdy vzniká osada na významné cestě z Žitavska do Čech. Městečkem se nazývá od r. 1371, kdy byla majitelům městečka Václavovi a Janovi z Vartenberků, kteří patřili k nejstarším majitelům panství Mimoně a okolí, potvrzena prastará práva.

Mimoň je z velké části obklopena plochou bývalého vojenského výcvikového prostoru Ralsko s poměrně rozsáhlými, především borovými lesy. Mimoňská oblast je vyhlášeným houbařským rájem.

Téměř všechny historické budovy města byly zbourány: zámek, který byl odstřelen v roce 1980, původně stál na mimoňském náměstí a pocházel z r. 1570, radnice z roku 1655 byla zbourána roku 1986. Nejvýznamnější památkou města je Kaple Božího hrobu a pochází z let 1665–67, z ostatních památek je to kostel sv. Petra a Pavla, tvořící dnes městskou dominantu, Mariánský sloup z roku 1782 uprostřed náměstí, budova bývalého Špitálu a před branou areálu Božího hrobu rekonstruovaná socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1782.

Rozloha (ha)	1 548
Podíl lesní půdy (%)	14,5
Počet obyvatel	6 690
Počet mužů na 100 žen	94,9
Počet obyvatel na 1 km²	432
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	15,9
15–64 let	68,2
65 a více let	15,9
Průměrný věk	40,6
Index ekonomického zatížení	46,6
Index stáří	100,6
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–0,6
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–3,9
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–4,5

www.mestomimon.cz

Nové Město p. Smrkem



Je jedním ze tří měst Frýdlantského výběžku a centrem osídlení jeho východní části. Leží v nadmořské výšce 465 m

ve Frýdlantské pahorkatině na úpatí severních svahů Jizerských hor. Novým Městem prochází hranice chráněné krajinné oblasti Jizerské hory.

Město má pravidelnou šachovnicovou parcelaci, která je charakteristická pro středověká hornická města. Bylo založeno Rederny jako pravidelné horní město v roce 1584, městská práva, právo horní, hrdelní a další výsady včetně městského znaku získalo roku 1592. V okolí Měděnce a Rapické hory jsou dodnes četné štoly, jako připomínka zašlé slávy. Z novoměstského cínu se vyráběla většina cínového nádobí pro frýdlantské panstvo. Po vyčerpání cínových zásob v 19. století dochází k rozvoji textilního, dřevařského a keramického průmyslu.

Město je chudé na stavební památky, ale přesto lze vyzdvihnout hodnotu urbanistické struktury jednorázově založeného města. Je ideálním východiskem na Smrk, nejvyšší vrchol Jizerských hor (pěší přechod do Polska). Při toku Ztraceného potoka volně vyvěrá železitouhličitá kyselka.

Rozloha (ha)	2 893
Podíl lesní půdy (%)	54,0
Počet obyvatel	3 834
Počet mužů na 100 žen	97,4
Počet obyvatel na 1 km²	133
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	16,5
15–64 let	70,4
65 a více let	13,1
Průměrný věk	39,6
Index ekonomického zatížení	42,1
Index stáří	79,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	3,9
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–13,5
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–9,6

www.nmps.cz

Nový Bor



První písemná zpráva pochází až z roku 1720, avšak již v roce 1757 byla malá osada uprostřed vřesovišť císařovnou Marií Terezií povýšena na město.

Velký význam pro rozvoj města měl majitel sloupského panství hrabě Kinský, který Nový Bor stavěl jako průmyslové centrum severních Čech za značného zájmu císařského dvora. Hrabě Kinský se také zasloužil o budování Nového Boru jako prvního zahradního města v Čechách a tuto tradici město ctí dodnes. Osud města byl vždy spojen se sklem, a to s jeho výrobou i obchodem.

Město leží v nadmořské výšce 365 m, má příznivé podmínky pro letní i zimní turistiku. Přitažlivé jsou okolní přírodní památky jako je skalní hrad ve Sloupu a přírodní rezervace na hoře Klíč s kamenným městem.

Historická část středu města se zahradním městem je městskou památkovou zónou. Významnými památkami jsou kostel Nanebevzetí P. Marie s rokokovými varhanami z konce 18. st., barokní budova městského úřadu, secesní budova pošty z roku 1904 a zachovalé městské domy z první poloviny 19. století.

Rozloha (ha)	1 944
Podíl lesní půdy (%)	28,3
Počet obyvatel	12 004
Počet mužů na 100 žen	94,1
Počet obyvatel na 1 km ²	617
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	14,3
15–64 let	68,2
65 a více let	17,5
Průměrný věk	42,0
Index ekonomického zatížení	46,6
Index stáří	121,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–0,2
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–4,5
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–4,7

www.novy-bor.cz

Osečná



Město Osečná (německy Oschitz) bylo založeno pravděpodobně některým Vartenberkem v první polovině 13. století na zemské obchodní stezce

mezi Českým Dubem a hradem Děvínem. První písemná zmínka o Osečné a místním doloženém dřevěném kostelíku pochází z roku 1350.

V roce 1576 povýšil císař Rudolf II. na přímluvu svobodného pána Jana z Oppersdorfu Osečnou na město s právem používat pečeť a znak.

Osečná při říčce Ploučnici bylo městečko obklopené mokřými loukami a hojnými lesy. Při jeho zakládání bylo zapotřebí část lesa osekati (odstraniti). Odtud také původ jeho pojmenování.

Město Osečná leží ve výši 379 m nad mořem na jižní straně Ještědského pohoří a na pokraji Ralské pahorkatiny. Vedle lesů, luk a pastvin jsou zde rybníky Jenišovský, Mlékárenský, Kočvarův, Lázeňský a Chrastenský. Městem protéká řeka Ploučnice, která pramení severně od města u Jenišovského rybníka.

Hlavními architektonickými památkami města jsou kostel sv. Víta z roku 1350 přestavěný Karlem Biberštejnem v letech 1565–68 na pozdně gotický a renesanční, mariánský sloup z let 1720–1730 a radnice.

Rozloha (ha)	2 806
Podíl lesní půdy (%)	45,0
Počet obyvatel	1 075
Počet mužů na 100 žen	93,7
Počet obyvatel na 1 km ²	38
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	16,0
15–64 let	67,5
65 a více let	16,5
Průměrný věk	40,4
Index ekonomického zatížení	48,1
Index stáří	102,9
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–2,8
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	20,6
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	17,8

www.osecna.cz

Ralsko



Vznik obce a od roku 2006 města Ralsko se datuje od počátku roku 1992, resp. od prvních voleb v únoru 1992. Název města je odvozen

z názvu předchozího územního zřízení, kterým byl Vojenský újezd Ralsko.

Město Ralsko leží na jihovýchodě okresu Česká Lípa, na území bývalého vojenského výcvikového prostoru Ralsko, opuštěného sovětskou armádou, v průměrné nadmořské výšce 331 metrů. Ralsko patří rozlohou 170 km² k obcím s největší rozlohou v České republice (po Praze, Brně a Ostravě 4. největší město). Hlavním sídlem novodobé obce je bývalé město Kuřívody, po němž zdědila status města. Název Ralsko není názvem žádné sídelní části dnešního města, ale dominantního kopce a hradu, nacházejících se na hranici jednoho ze severních výběžků území města, a bývalého vojenského výcvikového prostoru.

Nejstaršími kulturními památkami je kostel sv. Havla z 13. století a původní berkovská tvrz, renesančně přestavěná na zámek (16. st.) nedaleko hlavní silnice na Mimoň.

Rozloha (ha)	17 023
Podíl lesní půdy (%)	82,5
Počet obyvatel	2 054
Počet mužů na 100 žen	105,6
Počet obyvatel na 1 km ²	12
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	22,0
15–64 let	69,0
65 a více let	9,0
Průměrný věk	35,8
Index ekonomického zatížení	45,0
Index stáří	40,9
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	6,9
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–1,0
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	5,9

www.mestoralsko.cz

Raspenava



Raspenava je v historických pramenech uvedena již roku 1343. První osídlenci sem přicházeli z Lužice a obec se rozkládala pouze na levém

břehu řeky Smědé, původně měla lužickosrbské pojmenování Wietew. V roce 1962 došlo ke spojení se dvěma sousedními obcemi Luhem, Lužce a osadou Peklo, čímž vzniklo město Raspenava.

Původně zemědělský charakter obce poměrně brzy ovlivnila těžba a také zpracování nerostných surovin, již roku 1512 zde stál hamr a železárna zpracovávající nejen místní, ale i dováženou rudu. Významná byla i vápenka na Vápenném vrchu, který je význačnou geologickou lokalitou.

Značené turistické cesty vedou z Raspenavy do Jizerských hor a okolí, terény jsou vhodné nejen pro pěší turistiku, ale i pro jízdu na kole a v zimě pak pro běžkaře.

Mezi významné kulturní památky patří secesní kostel Nanebevzetí Panny Marie, který byl postaven na místě raně gotického kostela v roce 1906, brána bývalé barokní fary se sochou sv. J. Nepomuckého.

Rozloha (ha)	4 122
Podíl lesní půdy (%)	54,7
Počet obyvatel	2 848
Počet mužů na 100 žen	96,4
Počet obyvatel na 1 km ²	69
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	17,2
15–64 let	68,2
65 a více let	14,6
Průměrný věk	39,7
Index ekonomického zatížení	46,7
Index stáří	85,3
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–2,5
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–4,9
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–7,4

www.raspenava.cz

Rokytnice nad Jizerou



První písemná zmínka je z roku 1547 v souvislosti se založením první sklářské huti. Městem je Rokytnice jmenována roku 1961.

Geografická poloha území tvoří přechod mezi podhorskou a horskou oblastí západních Krkonoš. Přírodní podmínky dávají území až horský charakter. Území částečně spadá do oblasti Krkonošského národního parku a nachází se zde chráněná maloplošná území (Labská louka, prameny Labe).

Původní obživou byla výroba skla, následně se přidružilo pastevectví, v současné době je město lyžařským sportovním – rekreačním střediskem s možností i pro letní rekreaci. Nejvyšším vrcholem území je Lysá hora, která je významným výhledovým kruhovým stanovištěm, soustřeďujícím množství turistických a hlavních hřebenových tras. Svahy jsou využity systémem lyžařských sjezdových tratí, které jsou napojeny na hřebenové a ostatní trasy – spojení center Harrachov a Špindlerův Mlýn.

Hlavními kulturními památkami je pozdně barokní kostel sv. Michaela z roku 1752 a objekty lidové architektury krkonošského typu.

Rozloha (ha)	3 696
Podíl lesní půdy (%)	61,1
Počet obyvatel	2 890
Počet mužů na 100 žen	101,7
Počet obyvatel na 1 km ²	78
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	12,7
15–64 let	67,5
65 a více let	19,9
Průměrný věk	43,9
Index ekonomického zatížení	48,2
Index stáří	156,8
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–5,9
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–7,2
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–13,1

www.mesto-rokytnice.cz

Rumburk



Vznikl pravděpodobně ve 12. století na obchodní cestě z Mísně do Žitavy, po níž se vozila především sůl. První písemné zmínky pocházejí z roku 1298,

městem se Rumburk stává roku 1390, kdy získal právo solného trhu. Od roku 1587 má Rumburk jako povýšené město i svůj vlastní znak.

Město leží v údolí řeky Mandavy v těžišti osídlení Šluknovského výběžku, je křižovatkou železničních tratí, a to s možností přechodu státní hranice do SRN. Klima je mírně teplé, vlhké.

Nejvýznamnější památkou je komplex bývalého kapucinského kláštera s barokními stavbami z let 1683–1690 včetně kostela sv. Vavřince a loretánské kaple s ambity v nádvoří kláštera. Nejceněnější stavbou v areálu je tzv. Svatá chýše (1704–1707) – nejseverněji položená loreta v Evropě, kopie italského originálu. Dalšími pozoruhodnými kulturními památkami jsou renesanční zámek, kostel sv. Bartoloměje, kaple sv. J. Křtitele na Strážném vrchu, kaple sv. Jana Nepomuckého, morový sloup Nejsvětější Trojice. Venkovskou památkovou rezervací byl vyhlášen soubor tzv. tkalcovských domů. Na území města jsou roztroušeny i další objekty charakteristické lidové architektury (tzv. podstávkové domy).

Rozloha (ha)	2 472
Podíl lesní půdy (%)	28,4
Počet obyvatel	11 147
Počet mužů na 100 žen	96,0
Počet obyvatel na 1 km ²	451
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	15,8
15–64 let	69,4
65 a více let	14,8
Průměrný věk	40,1
Index ekonomického zatížení	44,1
Index stáří	93,3
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	1,2
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–3,3
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–2,1

www.rumburk.cz

Rychnov u Jablonce n. N.



Původní osada Rychnov byla pravděpodobně založena již ve 13. století na přirozené obchodní cestě spojující Sasko s Čechami a celou jihovýchodní

Evropou, avšak první písemný záznam pochází až z roku 1361. V závěru roku 1911 byl císařským dekretem udělen Rychnovu statut města.

Město se nachází v údolí mezi oblastí Jizerských hor a Ještědského hřebene nedaleko říčky Mohelky. Svým návštěvníkům nabízí velmi krásné okolí v létě pro turistiku a cykloturistiku, v zimě pro lyžování. Často využívané jsou oblasti Jizerských hor, Maloskalska a Českého ráje.

Nejvýznamnější a téměř nejstarší kulturní památkou Rychnova je barokní kostel sv. Václava, který byl postaven v letech 1704–1712. Oltářní obraz sv. Václava věnoval kostelu v roce 1840 kníže Rohan. Nejstarší z celé stavby je zvon „Karl“, který se zachoval jako jediný z pěti původních zvonů – odlit byl v roce 1648, pro kostel vysvěcen v roce 1720. Nejstarší rychnovskou památkou je morový sloup sv. Prokopa postavený v roce 1702 na místě, kde zemřely tři poslední oběti morové epidemie. Technickou zajímavostí je železniční viadukt z roku 1857.

Rozloha (ha)	1 225
Podíl lesní půdy (%)	33,8
Počet obyvatel	2 683
Počet mužů na 100 žen	102,8
Počet obyvatel na 1 km ²	219
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	19,3
15–64 let	68,7
65 a více let	12,1
Průměrný věk	37,5
Index ekonomického zatížení	45,7
Index stáří	62,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	5,2
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	6,7
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	12,0

www.rychnovjbc.cz

Semily



První zprávy o obci jsou ze 14. století, datum získání městských práv není přesně známo díky požáru hraběcího archivu. Město bylo střediskem

tkalcovství a později navlékání korálků.

Semily leží v Podkrkonošské pahorkatině, v sevřené kotlině při soutoku Jizery s Olešnicí na rozhraní tří celků: Ještědsko-kozákovského hřbetu a vrchovin Lomnické a Bozkovské. Klimatické poměry jsou mírně teplé, vlhké, poloha inverzní.

Mezi hlavní kulturní památky patří: Mariánský sloup na Komenského náměstí, hřbitovní kostel sv. Jana Křtitele, rodný dům I. Olbrachta, ve kterém je umístěno muzeum a Pojizerská galerie, socha Fr. Ladislava Riegera a Sejhorská Kaplička v Bítouchově. Barokní zámek z roku 1691 byl několikrát přestavěn, barokní kostel je nahrazen pseudorománskou stavbou z r. 1908, hřbitovní kostel je z roku 1723 a radnice z r. 1874.

Město má podhorskou polohu, které je možno využít pro turistiku a rekreaci. Na návrší Varta je vybudován lyžařský svah s umělým povrchem a vlekem, při Jizeře se nachází golfové hřiště.

Rozloha (ha)	1 631
Podíl lesní půdy (%)	29,4
Počet obyvatel	8 630
Počet mužů na 100 žen	93,1
Počet obyvatel na 1 km ²	529
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	14,2
15–64 let	66,6
65 a více let	19,2
Průměrný věk	42,7
Index ekonomického zatížení	50,1
Index stáří	134,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–4,0
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–1,8
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–5,9

www.semily.cz

Smržovka



Jméno Smržovka získala po houbové smrži, první zpráva o obci pochází z roku 1568. Statut města získala Smržovka v roce 1905. Leží pod jižními svahy

Jizerských hor a táhne se v povodí Smržovského potoka v délce několika kilometrů. Klimatické podmínky jsou drsné, typicky podhorské, nadmořská výška se pohybuje mezi 525–585 m.

Smržovka svým návštěvníkům nabízí kvalitně značené turistické a cyklistické stezky na všechny světové strany s možností navštívení řady okolních rozhleden jako je Černá Studnice, Smržovka, Bramberk, Špičák. Město lze považovat za středisko zimních sportů, přímo z města je nástup na lyžařskou magistrálu Jizerských hor a v okolí je řada lyžařských vleků i osvětlená sjezdovka. Smržovka se proslavila i jako město sáňkařského sportu, první sáňkařská dráha zde byla postavena již v roce 1912, současná závodní dráha pochází z let 1972–1975.

Dominantou města je pozdně barokní kostel sv. Michaela Archanděla, který byl vybudován v letech 1765–1781 A. Schmidtem. Jeho vzácný interiéru byl poškozen požárem v roce 1967. Minulost města připomínají i secesní objekty na Malém náměstí. Technickou zajímavostí je kamenný železniční viadukt z konce 19. století, po kterém vede trať z Jablonce nad Nisou do Tanvaldu.

Rozloha (ha)	1 481
Podíl lesní půdy (%)	54,5
Počet obyvatel	3 635
Počet mužů na 100 žen	97,9
Počet obyvatel na 1 km ²	245
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	16,4
15–64 let	69,0
65 a více let	14,6
Průměrný věk	40,1
Index ekonomického zatížení	45,0
Index stáří	88,9
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–1,9
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–7,7
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–9,6

www.smrzovka.cz

Stráž pod Ralskem



Městečko vzniklo v podhradí hradu Vartenberk, jenž byl postaven v polovině 13. století Markvartem z Března. Existenci Stráže potvrzuje listina českého

krále Václava II. z roku 1283. Císař Rudolf II. Stráži udělil městskou pečeť se znakem květu, který byl věky přetvořen na slunečnici. Statut města byl obnoven Stráž pod Ralskem 1. ledna 1977.

Město leží v Ralské pahorkatině při Horeckém rybníku na řece Ploučnici na východním okraji okresu Česká Lípa v klimaticky mírně teplé, mírně vlhké, pahorkatinné oblasti.

Původně letovisko, postupně se stávalo průmyslovou obcí jednoznačně zaměřenou na těžbu uranu. Nyní má v mnoha ohledech výjimečný charakter, neboť nastal útlum těžby a úpravy uranových rud. Dnešní Stráž je pro své zajímavé možnosti a krásné okolí s množstvím přírodních rezervací vyhledávaným místem k rekreaci, sportu a zábavě.

Dochovanými památkami jsou renesanční zámek s areálem, renesanční kostel přestavěný barokně, Mariánský sloup a fara.

Rozloha (ha)	2 158
Podíl lesní půdy (%)	21,3
Počet obyvatel	4 026
Počet mužů na 100 žen	96,7
Počet obyvatel na 1 km ²	187
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	16,8
15–64 let	72,9
65 a více let	10,3
Průměrný věk	37,9
Index ekonomického zatížení	37,1
Index stáří	61,5
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	3,5
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–10,6
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–7,2

www.strazpr.cz

Šluknov



První písemné zmínky o Šluknovu jsou z roku 1281, městem se stal roku 1359. Město vyrostlo jako koncentrický útvar kolem historického jádra

s pravoúhlým náměstím, kostelem a zámeckým areálem. V 18. století i zde nastal rozvoj textilních manufaktur, zejména plátenických, později se z nich vyvinul průmysl, jehož rozvoj však byl narušen katastrofálním požárem r. 1838.

Šluknov leží v povodí Sprévy v členité kotlině Rožanského potoka při severním okraji Šluknovského výběžku u státních hranic se SRN. Je nejsevernějším městem České republiky, území obce se rozkládá v nadmořské výšce 347 m.

K rozvoji města přispěla důlní činnost, především těžba mědi a stříbra, v pozdější době textilní výroba a jiné řemeslné cechy.

Mezi kulturní památky města patří renesanční zámek (po požáru v roce 1986 rekonstruován), barokní kostel sv. Václava s věží z roku 1722. Na náměstí stojí barokní sousoší Nejsvětější Trojice a empírová kašna tepaná z jednoho kusu kamene pocházející z roku 1798. Ve městě je řada obytných roubených domů s podstávkami a břidlicí zdobenými štíty.

Rozloha (ha)	4 746
Podíl lesní půdy (%)	39,8
Počet obyvatel	5 589
Počet mužů na 100 žen	98,8
Počet obyvatel na 1 km ²	118
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	17,1
15–64 let	68,1
65 a více let	14,8
Průměrný věk	40,0
Index ekonomického zatížení	46,8
Index stáří	86,9
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	0,0
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–6,4
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–6,4

www.mesto-sluknov.cz

Tanvald



Tanvald vyrostl v 16. století při zemské obchodní cestě jako původní dřevařská osada na soutoku řek Kamenice a Desná. První písemná zmínka je

z druhé poloviny 16. století. Na město byl Tanvald povýšen v roce 1905. Město bylo vždy úzce spojeno s textilní, strojírenskou a později i elektronickou výrobou, v 19. st. se zde po domácku brousilo sklo a sekaly perly. Od roku 1902 je v provozu horská železnice Tanvald–Harrachov.

Nejvyšší obydlenost je v údolní části s nadmořskou výškou 455 m, výška okolních svahů se pohybuje mezi 545–803 m n. m. Drsnější klimatické podmínky odpovídají podhorské poloze města. Město je známým turistickým centrem východní části Jizerských hor, největšímu zájmu se těší pěší turistika, cykloturistika a lyžařské sporty, pro které slouží zimní sportovní středisko na Špičáku (803 m).

Z hlavních kulturních památek je možno uvést budovu radnice postavenou v secesním slohu, ze starších období potom kostel sv. Petra a Pavla (1787–89), pseudogotický kostel sv. Františka (1900), z chráněných památek sochu sv. Josefa a kapli sv. Anny. Známou a vyhledávanou je kamenná rozhledna na Špičáku z roku 1909.

Rozloha (ha)	1 245
Podíl lesní půdy (%)	46,0
Počet obyvatel	6 698
Počet mužů na 100 žen	94,9
Počet obyvatel na 1 km ²	538
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	15,1
15–64 let	67,4
65 a více let	17,5
Průměrný věk	41,6
Index ekonomického zatížení	48,3
Index stáří	116,1
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	0,3
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–1,5
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–1,2

www.tanvald.cz

Turnov



Turnov byl založen roku 1250
Valdštejny a Lemberky
jako středověké hradební
město na skalnatém
ostrohu nad údolní nivou
s brodem na křižovatce obchodních cest.

Město leží ve strategické poloze v Českém
Ráji v úzkém hrdle, kde Jizera protéká mezi
Jičínskou pahorkatinou na jihu a podhůřím
Ještědského hřbetu na severu. Podstatnou část
turnovska zaujímá Chráněná krajinná oblast
Český Ráj s Hruboskalským skalním městem,
Kozákovem, Vyskeří, lesní a rybníkářskou
rekreační krajinou se zříceninami impozantních
Trosek a hradu Valdštejna, zámek Hrubý
Rohozec, Kostí, Humprechtem a Prachovskými
skalami v sousedství, propojenými Zlatou
stezkou Českého Ráje. Klimaticky patří
do oblasti s dlouhým mírně suchým létem,
krátkou zimou a nízkou sněhovou pokrývkou.

Hlavními kulturními památkami jsou zámek
Hrubý Rohozec, hrad Valdštejn, kostel Panny
Marie, kostel sv. Matěje, kostel sv. Mikuláše, kostel
sv. Františka, Dlaskův statek v Dolánkách, který je
ukázkou lidové roubené architektury. V Turnově
se nachází muzeum Českého Ráje, ve kterém je
umístěna ojedinělá expozice drahých kamenů.

Rozloha (ha)	2 271
Podíl lesní půdy (%)	17,8
Počet obyvatel	14 342
Počet mužů na 100 žen	91,2
Počet obyvatel na 1 km ²	632
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	14,0
15–64 let	65,3
65 a více let	20,7
Průměrný věk	43,0
Index ekonomického zatížení	53,1
Index stáří	147,3
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–2,0
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–2,0
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–4,0

www.turnov.cz

Varnsdorf



Původní ves vznikla před rokem
1233, první písemná zmínka je
až z roku 1357. Ve středověku
patřila k tolstějskému panství
nejdříve Berků z Dubé, pak
rodu Šlejšviců. V roce 1849 došlo ke sloučení všech
osad a tvrzí do jednoho celku – tehdy Varnsdorf
jako největší vesnice Rakouska měla asi 13 tisíc
obyvatel. V roce 1868 se Varnsdorf stal městem.

Město leží v povodí řeky Mandavy, z české
strany v blízkosti Lužických hor a na německé
straně se nedaleko rozprostírá Žitavská kotlina,
má průměrnou nadmořskou výšku 332 m.
Klimaticky patří do oblasti mírně teplé.

Významnými architektonickými památkami
jsou barokní kostel sv. Petra a Pavla s věží
z roku 1832, novogotický kostel sv. Karla
Boromejského s nedokončenou věží (1902–1912),
novorománský starokatolický kostel z roku 1875,
v jehož interiéru se nachází velká alabastrová
socha Krista, evangelický novogotický kostel
z glazovaných cihel – zvaný Červený kostel
z roku 1905, pseudorománský kostel z roku 1872,
sloup „Nejsvětější trojice“ v ul. Pohraniční
stráž. Ve městě se dochovala řada lidových
přízemních roubených domů s podstávkou.

Rozloha (ha)	2 617
Podíl lesní půdy (%)	37,2
Počet obyvatel	15 730
Počet mužů na 100 žen	94,2
Počet obyvatel na 1 km ²	601
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	15,6
15–64 let	68,4
65 a více let	16,0
Průměrný věk	40,9
Index ekonomického zatížení	46,1
Index stáří	102,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–1,4
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–3,2
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–4,6

www.varnsdorf.cz

Velký Šenov



První zmínka je o faře
z roku 1346, poplužní dvůr
r. 1404 patřil k panství
Lipová. Roku 1830 byla
v Šenově založena nejstarší
továrna na stuhu. V 19. století se rozvíjí výroba
předmětů z oceli, též výroba knoflíků, kromě
kovových a nitěných i z ořechů jihoamerické
palmy, od roku 1884 výroba poniklovaného
plechu, výroba stuh. Dekretem císaře Franze
Josefa I. ze dne 4. října 1907 byla obec Šenov
povýšena na město a 3. června 1914 dostala
název Velký Šenov v Čechách pro snadnější
odlišení od Velkého Šenova v Sasku.

Velký Šenov leží přibližně ve středu Šluknovské
pahorkatiny s nejvyšším vrcholem Hrazeným,
vysokým 608 m n. m. Na východě hraničí
toto území s Lužickými horami, na jihu
pak s oblastí Labských pískovců.

Mezi hlavní kulturní památky patří
původně renesanční kostel sv. Bartoloměje
pravděpodobně ze 16. století s polygonální
průčelní věží, který byl v půli 18. stol. barokně
přestavěn, sousoší sv. Jana Nepomuckého
z r. 1728 od J. Riedla a bronzová socha „Raněný“
z r. 1929 věnována padlým z 1. sv. války.

Rozloha (ha)	1 981
Podíl lesní půdy (%)	43,3
Počet obyvatel	1 984
Počet mužů na 100 žen	99,0
Počet obyvatel na 1 km ²	100
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	15,4
15–64 let	68,6
65 a více let	16,0
Průměrný věk	40,5
Index ekonomického zatížení	45,8
Index stáří	103,6
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–2,5
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	2,0
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–0,5

www.velkysenov.cz

Zákupy



Město bylo pravděpodobně založeno koncem 13. století, jádro tvořila zemská tvrz, později přestavěná na renesanční zámek, který

byl v 17. st. přebudován v raně barokní palác s velkolepou sochařskou úpravou v parku. V tomto století byl založen i kapucínský klášter. Zákupy byly v roce 1359 povýšeny na městečko a v roce 1541 byly Ferdinandem I. povýšeny na město.

Leží v lesnaté, k jihu otevřené krajině 7 km severovýchodně od Mimoně a 8 km od České Lípy v nadmořské výšce zhruba 265–270 m. Nejvyšší bod zákupského katastru byl Kamenický vrch 466 m n. m., nyní ovšem těžbou kamene snížený pod 440 m n. m. Nejnižším bodem je soutok Svitavy a Ploučnice pod Brennou, 254 metrů nad mořem. Zákupy patří do mírně teplé klimatické oblasti.

Mezi nejvýznačnější památky patří st. zámek Zákupy s celým areálem včetně hospodářského dvora, který je jedním z největších barokních dvorů v našich zemích a nemá z architektonického hlediska obdoby. Zámecký park se skládá ze 2 částí. Francouzský park zdobí dvoustupňové terasy s balustrádami, nikami a karyatidami, anglický park je tvořen alejí a na ní po stranách navazujícími palouky s rozmanitými skupinami stromů a jezírkem s ostrůvkem.

Rozloha (ha)	4 077
Podíl lesní půdy (%)	42,8
Počet obyvatel	2 840
Počet mužů na 100 žen	98,9
Počet obyvatel na 1 km ²	70
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	17,3
15–64 let	67,4
65 a více let	15,3
Průměrný věk	39,9
Index ekonomického zatížení	48,4
Index stárí	88,6
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	3,2
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	17,5
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	20,7

www.zakupy.cz

Železný Brod



Vznik města je datován do 11.–12. století, osada u řeky Jizery se původně jmenovala Brod, a to podle brodu přes řeku. Teprve ve 14.–15. století

dostala přívlastek Železný podle vznikajících železných hutí. V roce 1920 zde byla otevřena první česká průmyslová škola sklářská.

Železný Brod se rozkládá na obou březích řeky Jizery v poměrně malé nadmořské výšce 305 m, podnebí je mírné, podhorské. Největší pozornost přitahují skalní dominanty – Suché skály a Vranovský hřeben s půvabným letohrádkem. Turisté využívají značených tras k překrásným dolomitovým jeskyním, na Kozákov, Černou Studnici nebo do Českého Ráje. V jarních měsících je velmi vyhledávaný sjezd řeky Jizery do Turnova.

Z kulturně historických památek mají v Železném Brodě velký význam zachovalé dřevěné stavby lidové architektury v památkové rezervaci „Trávníky“, ale také empírové stavby kamenné, tzv. „Knopovsko“, „Jechovsko“. Největší a nejkrásnější roubenou stavbou s nádherným souborem soch je „Bělišť“, kde je umístěna národopisná expozice vývoje Železnobrodská. Významnými památkami jsou rovněž dřevěná zvonice z roku 1761 se zvonem z roku 1497, kostel sv. Jakuba, dvě pískovcové kašny s barokní plastikou Panny Marie a městským znakem.

Rozloha (ha)	2 251
Podíl lesní půdy (%)	39,3
Počet obyvatel	6 354
Počet mužů na 100 žen	94,4
Počet obyvatel na 1 km ²	282
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	14,1
15–64 let	67,8
65 a více let	18,1
Průměrný věk	42,4
Index ekonomického zatížení	47,5
Index stárí	127,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	0,5
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–6,0
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–5,5

www.zeleznybrod.cz

Německá města



Bad Muskau



V září roku 1452 udělil tehdejší vlastník městu Bad Muskau městská práva. Řemeslníci a kupci osidlovali tuto oblast již ve 13. století.

Bad Muskau je lázeňským

a hraničním městem. Leží přímo nad Lužickou Nisou v severovýchodním Sasku, sousedí s Polskem a spolkovou zemí Brandenburg.

Město je částečně obklopeno strmými terénními terasami. Leží v údolí, a je zastíněno pásmem zalesněných pahorků. Díky tomu má velmi příjemné klima a lázeňské podmínky. K rašelinovým koupelím a procedurám jsou využívána 8 km vzdálená rašelinová naleziště. Na území 600 ha začala v roce 1815 tvorba krajinného parku podle anglických vzorů. V roce 1832 byl předán k užívání rašelinový bazén nacházející se uprostřed parku. Jeho léčivé účinky přináší úlevu nemocným postiženým revmatismem a degenerací páteře a kloubů. Jiným léčivým prostředkem dostupným v Bad Muskau, jsou zřídla železito – siřičitých vod. V roce 1961 město získalo status lázní.

Ve městě stojí za to zhlédnout Park knížete Pücklera (Fürst-Pückler-Park), který se rozkládá po obou stranách Nisy a je jedním z největších krajinných parků v Evropě, starý a nový zámek a skleníky.

Rozloha (ha)	1 535
Podíl lesní půdy (%)	40,9
Počet obyvatel	3 688
Počet mužů na 100 žen	97,5
Počet obyvatel na 1 km ²	240
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	11,8
15–64 let	62,0
65 a více let	26,1
Průměrný věk	48,4
Index ekonomického zatížení	61,2
Index stáří	220,4
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–6,8
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	5,7
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–1,1

www.badmuskau.de

Bautzen



První zmínka o vlastnictví městských práv pochází z roku 1240. Bautzen je centrem Horní Lužice. Město leží 50 km na východ od Drážďan a má status „velkého okresního

města“. Tisíciletý starý hrad leží na žulové desce nad Sprévou, a je obklopen z východu i západu obdělávanými poli, od severu Lužickým pohořím a hornolužickou krajinou vřesovišť. Město nabízí mnoho turistických atrakcí, za pozornost stojí především památkové budovy. Katedrála sv. Petra (St.-Petri-Dom) je gotickým kostelem postaveným v letech 1213–1221 a od roku 1524 je využíván současně vyznavači dvou náboženství. Stará tlaková věž vybudovaná v letech 1445–1446 je v současnosti technickou památkou a muzeem zvláštní hodnoty a zároveň je symbolem města. Klenotnice katedrály, obranný zámek Ortenburg nebo „Bohatá věž“ (Reichenturm) jsou pouze některými z mnoha památek města. V bezprostředním okolí města se nachází místo Kleinwelka s parkem dinosaurů, který je jediným tohoto druhu v Evropě.

Bautzen je vlastí Srbů. Svědčí o tom četné srbské instituce nacházející se ve městě. K nejdůležitějším patří Německo-srbské divadlo.

Rozloha (ha)	6 662
Podíl lesní půdy (%)	4,4
Počet obyvatel	39 743
Počet mužů na 100 žen	92,9
Počet obyvatel na 1 km ²	597
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	12,0
15–64 let	62,3
65 a více let	25,7
Průměrný věk	47,0
Index ekonomického zatížení	60,5
Index stáří	213,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–4,8
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–5,0
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–9,8

www.bautzen.de

Bernsdorf



První ověřené zprávy o obci pochází z roku 1438. Vzhledem ke své poloze byla obec během historie ve vlastnictví českých králů, poté Pruska a nyní náleží do Svobodného státu Sasko.

Bernsdorf získal městská práva v roce 1968.

Velkou historickou tradici zde má průmysl. Již v roce 1890 získal Bernsdorf pověst po celém světě díky skleněným výrobkům, které byly dodány do mnoha zemí. Vzhledem k bohatému ložisku kvalitního sklářského písku a výrazné podpoře sklářského průmyslu, se toto odvětví rozvíjí ve městě dodnes.

V severozápadní části města se nachází rekreační komplex a koupaliště „Waldbad“. K rekreačnímu území ve městě patří také rybník Schmelzteich, po kterém je možné plavit se gondolou. Velké popularity se těší rovněž park zviklat v Bernsdorfu.

Mezi architektonické památky, které stojí za pozornost, je možné mimo jiné zahrnout evangelický kostel s pomníkem k uctění památky padlých, farní dům, hřbitovní kapli a panský dvůr.

Rozloha (ha)	5 966
Podíl lesní půdy (%)	53,6
Počet obyvatel	6 689
Počet mužů na 100 žen	97,2
Počet obyvatel na 1 km ²	112
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	11,5
15–64 let	62,7
65 a více let	25,9
Průměrný věk	48,1
Index ekonomického zatížení	59,6
Index stáří	226,0
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–6,7
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	2,2
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–4,5

www.bernsdorf.de

Bernstadt a. d. Eigen



Město Bernstadt auf dem Eigen získalo městská práva pravděpodobně v roce 1280. Město se nachází přibližně uprostřed trojúhelníku měst Žitava–Löbau–Görlitz.

Území patří geograficky do kopců Hornolužická pahorkatina a oblasti Nisy (Neisseland). Na hřebeni mezi údolími řeky Pließnitz se tyčí hory Knorrberg u Dittersbachu dvojité vrchol Schöнау Hutberges. Malebné údolí láká k vycházkám. Je možné doporučit trasu vedoucí přes hezké údolí Kamenného potoka (Steinbachtal) a také trasu na horu Knorrberg v Dittersbachu.

K nejvýznamnějším památkám města patří kostel St. Marien- und Heiligkreuz-Kirche s 64 metrů vysokou věží, zbytky ohradní zdi nebo tržiště s mansardovými střechami. Pozornost zasluhuje náměstí s památkovými studnami (Erdachsenbrunnen), regionální muzeum a pomník pionýra kosmonautiky Klause Riedla. Na hranicích města se nachází překrásné lesní koupaliště.

Rozloha (ha)	5 189
Podíl lesní půdy (%)	19,8
Počet obyvatel	3 558
Počet mužů na 100 žen	99,6
Počet obyvatel na 1 km ²	69
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	11,7
15–64 let	63,6
65 a více let	24,7
Průměrný věk	48,3
Index ekonomického zatížení	57,2
Index stáří	211,8
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–10,6
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–5,8
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–16,4

www.bernstadt.info

Bischofswerda



První zmínka o obci pochází z roku 1227. Kolem roku 1286 byly vytvořeny obvodové hradby s vodním příkopem a také došlo k výstavbě městských bran. Uprostřed tržiště byla

vystavěna stará radnice v gotickém slohu. Tímto byl dán základ pro obecní právo a od roku 1361 je Bischofswerda oficiálně nazývána městem.

Město leží v okrese Bautzen, nachází se v Lužických horách a tvoří západní bránu do Horní Lužice. Město stojí asi v půli cesty mezi městem Dráždany a městem Bautzen.

Ve městě je galerie (Carl-Lohse-Galerie), ve které jsou často organizovány výstavy. Funguje zde Dům kultury, který nabízí pestrý zábavní program (víkendové čtení, přednášky). Na lesní scéně jsou každoročně organizována představení a akce svázané s tvorbou Karla Maye. Nachází se zde rovněž sídlo biskupa.

V Bischofswerdě je park malých zvířat a koupaliště, četné turistické trasy umožňují poznávání okolí města.

Rozloha (ha)	4 626
Podíl lesní půdy (%)	14,8
Počet obyvatel	11 685
Počet mužů na 100 žen	93,2
Počet obyvatel na 1 km ²	253
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	11,5
15–64 let	61,7
65 a více let	26,8
Průměrný věk	48,5
Index ekonomického zatížení	62,2
Index stáří	232,1
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–12,0
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	2,3
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–9,7

www.bischofswerda.de

Ebersbach/Sa.



Ebersbach získal městská práva v roce 1925. Město leží ve středu Hornolužického pohoří, bezprostředně při hranici s Českou republikou. Město s překrásnou krajinou

má vysoké rekreační hodnoty a díky svým kulturním a turistickým institucím a dobrému komunikačnímu spojení je vhodným výchozím turistickým bodem. Neopakovatelné jsou rozhledny na pahorcích Schlechtebergu, Hainbergu a Felsenmühle. Raritou je 485 m vysoký Schlechteberg, který je jediným loveckým územím v Evropě nacházejícím se ve středu města. Na těchto pahorcích je botanická zahrada a turistická chata (Humboldtbaude), ve které působí regionální muzeum. Lyžařský vlek, který se nachází na severním úbočí hory Shlechteberg, nabízí možnost lyžování.

K nejhezčím památkám sakrální architektury Horní Lužice patří evangelický kostel vybudovaný ve stylu českého baroka, který je vyzdoben krásnými malbami pocházejícími z roku 1730. Na seznamu památek najdeme také bohatě zdobené varhany z roku 1684.

Rozloha (ha)	2 042
Podíl lesní půdy (%)	16,9
Počet obyvatel	13 272
Počet mužů na 100 žen	94,2
Počet obyvatel na 1 km ²	650
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	11,0
15–64 let	57,5
65 a více let	31,5
Průměrný věk	50,4
Index ekonomického zatížení	73,9
Index stáří	287,3
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–8,5
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–8,0
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–16,5

www.ebersbach-neugersdorf.de

Elstra



Elstra získala městská práva v roce 1383 a v září roku 1528 byl ustanoven erb.

Elstra leží na úpatí Lužických hor, mezi městy Dresden

a Bautzen. Na severu hraničí s městem Kamenz.

Město je dobrým výchozím bodem pro dlouhé procházky, projížďky na kole a jízdu na koni. V okolí města se nacházejí četné značené turistické stezky. Provozování zimních sportů na hoře Schwarzenberg podporuje zdejší lyžařský vlek.

V hospodářství tohoto malého města dominují – mimo tradiční výroby keramického nádobí – četné malé řemeslnické a průmyslové firmy.

Za prohlídku stojí zrestaurované náměstí se stojícím tzv. poštovním sloupem (Post-Distanzsäule) z roku 1725, na kterém jsou vyznačeny vzdálenosti od vybraných měst a je zde představen symbol města – lípa. V posledních letech byl zrestaurován kostel. Pozornost zasluhuje také renesanční portál budovy na ulici Pfarrgasse 01.

Rozloha (ha)	3 264
Podíl lesní půdy (%)	26,9
Počet obyvatel	2 909
Počet mužů na 100 žen	101,5
Počet obyvatel na 1 km ²	89
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	14,3
15–64 let	63,1
65 a více let	22,6
Průměrný věk	45,8
Index ekonomického zatížení	58,4
Index stáří	158,3
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–2,4
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	1,7
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–0,7

www.elstra.de

Görlitz



Görlitz získal městská práva v roce 1303, je okresním městem. Dne 5. května 1998 bylo na společném zasedání městských rad přijato usnesení o utvoření tzv. Euroměsta Görlitz/Zgorzelec.

Siluetu města tvoří pozdně gotické, renesanční a barokní budovy. Tento obraz doplňují četné věže a zbytky obranného opevnění a také znaky bohatého města soukeníků a obchodníků. Kolem 3 500 budov je památkově chráněno.

Z nejvýraznějších pamětihodností je možno uvést mimo jiné: kostel sv. Petra a Pavla (die St. Peter und Paul Kirche), kostel sv. Mikuláše (die Nikolaikirche), Lutherův kostel (die Lutherkirche), kostel sv. Jakuba (die St. Jakobus Kirche), kostel sv. Kříže (die Heilig-Kreuz-Kirche), kostel sv. Trojice (die Dreifaltigkeitskirche) a kostel žen (die Frauenkirche) jakož i středověkou radnici, Mikolášovu věž (der Nikolaiturm), věž „Reichenbacher Turm“ a tlustou věž „der Dicke Turm“.

Je možno doporučit výlety na pohoří Landeskrone nebo do přírodní rezervace – parku zvířat.

Rozloha (ha)	6 724
Podíl lesní půdy (%)	5,5
Počet obyvatel	54 114
Počet mužů na 100 žen	91,1
Počet obyvatel na 1 km ²	805
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	11,8
15–64 let	60,0
65 a více let	28,3
Průměrný věk	47,7
Index ekonomického zatížení	66,8
Index stáří	239,8
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–6,8
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	3,4
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–3,4

www.goerlitz.de

Großröhrsdorf



Großröhrsdorfu byla přiznána městská práva v roce 1924. Město leží na hranici dvou geografických území: severozápadních Lužických pahorků a Lužických hor.

Obraz města a obzvlášť jeho centrum tvoří obnovené památkové budovy. K objektům, které stojí za pozornost, patří radnice a vily postavené ve stylu „Jugendstil“, dvorky ve tvaru písmene U a čtverce, měšťanské domy, továrny, barokní kostel a kaple na „Vnější hřbitově“ (Äußerer Friedhof). Za zhlédnutí stojí také regionální muzeum, jehož součástí je průmyslové muzeum, které má ve svých sbírkách mimo jiné originální parní stroj.

V nabídce týkající se odpočinku stojí za zmínku mimo různorodých sportovních zařízení také koupaliště a camping „Lux-Oase“, který se nachází v oblasti Kleinröhrsdorf.

Großröhrsdorf je vhodným výchozím bodem k poznávání turistických zajímavostí východního Saska.

Rozloha (ha)	2 645
Podíl lesní půdy (%)	32,2
Počet obyvatel	6 603
Počet mužů na 100 žen	94,6
Počet obyvatel na 1 km ²	250
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	13,0
15–64 let	60,5
65 a více let	26,5
Průměrný věk	47,4
Index ekonomického zatížení	65,3
Index stáří	204,3
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–11,6
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	4,3
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–7,3

www.grossroehrsdorf.de



Herrnhut



Podle historických zdrojů byla Herrnhutu přiznána městská práva v roce 1929. Město leží na území Horní Lužice ve vzdálenosti 14 km od okresního města Zittau.

V okolí města se nachází mnoho značených turistických stezek a cyklistických cest vedoucích skrz různá návrší. Herrnhut je velmi známé misijní středisko, kde jsou každoročně pořádány modlitby na každý den roku. Modlitební kniha, která je nejstarší evangelickou modlitební knihou, přitahuje křesťany z celého světa. Herrnhut je proslulý tzv. adventními a vánočními hvězdami, které jsou zde vyráběny v nejrůznějších rozměrech a barvách.

Uprostřed celkově zrekonstruované městské zástavby je možno zhlédnout četné turistické zajímavosti jako např. dva paláce nacházející se v městské zástavbě ve stylu tzv. „herrnhuckého baroka“. V Herrnhutu se nachází také dvě muzea: pobočka etnologického muzea v Drážďanech a regionální muzeum. Město má mnoho sportovních a turistických objektů.

Rozloha (ha)	7 395
Podíl lesní půdy (%)	24,6
Počet obyvatel	6 336
Počet mužů na 100 žen	95,2
Počet obyvatel na 1 km²	86
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	12,1
15–64 let	64,0
65 a více let	24,0
Průměrný věk	46,9
Index ekonomického zatížení	56,3
Index stáří	198,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–8,4
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–4,7
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–13,1

www.herrnhut.de

Hoyerswerda



Hoyerswerda získala městská práva v roce 1423. Město leží ve východním Sasku a je druhým největším městem v Horní Lužici. Muzeum hornictví v Knappenrode

a úzkokolejná důlní trať svědčí o dlouhé historii povrchového hornictví na tomto území.

Památkově chráněná stará část města byla podrobena důkladné rekonstrukci, podobně jako renesanční radnice. Na náměstí se nacházejí „srbské studny“ a tzv. poštovní sloup ukazuje vzdálenosti od vybraných míst. V muzeu – „Dům srbských krojů“ (Trachtenhaus-Jatzwauk) je možné se seznámit s elementy folklóru této etnické skupiny. Za zhlédnutí stojí také zámek postavený v polovině 13. století, ve kterém je v současnosti umístěno regionální muzeum a městský archiv.

„Lužická hala“ s kapacitou více než 800 osob a kongresový hotel nabízí vhodné podmínky k organizaci kulturních akcí, kongresů a seminářů. Turistickou atrakcí je také zoologická zahrada, ve které žije kolem 900 zvířat.

Rozloha (ha)	9 506
Podíl lesní půdy (%)	51,4
Počet obyvatel	35 019
Počet mužů na 100 žen	91,7
Počet obyvatel na 1 km²	368
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	8,9
15–64 let	58,4
65 a více let	32,7
Průměrný věk	51,4
Index ekonomického zatížení	71,3
Index stáří	365,8
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–8,5
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–10,3
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–18,8

www.hoyerswerda.de

Kamenz



První zmínka o Kamenz pochází z roku 1225. Město má statut velkého krajského města (Große Kreisstadt). Město je dobrým výchozím bodem k pěším a cyklistickým výletům. Severně

od města se rozprostírá Hornolužická krajina vřesovišť a rybníků a na jihu Západolužické pohoří. Je dobré navštívit Kamenzer Hutberg (294 m) v květnu, protože v tomto období bohatě rozkvétají rododendrony a azalky. Scéna na volném prostranství, která se nachází na hoře Hutberg, je přes celé léto místem setkání příznivců hudby.

K důležitým památkám města patří pozdně gotický kostel sv. Marie, kostel při klášteře sv. Anny, klášterní brána a „Andreasova studna“ na náměstí (Marktplatz der Andreasbrunnen), dále radnice postavená ve stylu italské renesance.

Kamenz je známé jako město, ve kterém se narodil básník Gotthold Ephraim Lessing. V Lessingově domě, pod který byl při příležitosti výročí 200 let od narození básníka položen základní kámen, se nachází muzeum a městská knihovna. Mimo to se ve městě nachází vlastivědné muzeum a Muzeum západní Lužice.

Rozloha (ha)	5 315
Podíl lesní půdy (%)	24,0
Počet obyvatel	15 432
Počet mužů na 100 žen	98,2
Počet obyvatel na 1 km²	290
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	11,9
15–64 let	62,0
65 a více let	26,1
Průměrný věk	47,6
Index ekonomického zatížení	61,2
Index stáří	219,8
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–5,4
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	1,8
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–3,6

www.kamenz.de

Königsbrück



První zmínka o Königsbrücku jako o městě se nachází v dokumentech českého krále Jana, pocházejících z roku 1331. Město leží v okrese Bautzen. Königsbrück obklopují

území porostlá smíšenými listnatými lesy, které jsou vhodné pro výlety a vycházky.

Již v roce 1331 byl Königsbrück popisován jako rozvíjející se řemeslnické městečko. Výroba keramického nádobí si ve městě uchovala dlouholetou tradici. Činný je rovněž podnik zabývající se malováním nádobí, který je možné si prohlédnout.

Königsbrück je typickým malým saským městečkem, ve kterém je mnoho památkově chráněných měšťanských domů. K zajímavostem města patří památkově chráněné náměstí, zámek, kostel a kostelní hospic. Technickou památkou je železný železniční viadukt, který byl postaven v letech 1898–99 a je veden obloukem nad údolím Auental. Je 212 m dlouhý a 14 m vysoký.

Ze všech rekreačně – sportovních objektů, které jsou obyvatelům k dispozici, je třeba zmínit komplex bazénů, mládežnické středisko a sportovní centrum s moderní kuželkárnou.

Rozloha (ha)	7 783
Podíl lesní půdy (%)	75,4
Počet obyvatel	4 362
Počet mužů na 100 žen	95,1
Počet obyvatel na 1 km ²	56
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	12,4
15–64 let	61,5
65 a více let	26,2
Průměrný věk	47,3
Index ekonomického zatížení	62,6
Index stáří	211,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–1,6
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	1,6
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	0,0

<http://www.koenigsbrueck.de>

Lauta



Lauta získala městská práva v roce 1965 a leží v okrese Bautzen.

Město Lauta se nachází na jižním okraji Lužických hor,

na hranici mezi Horní a Dolní Lužicí, v severní části Svobodného státu Sasko. Obec je ohraničená na východě přímo zemí Braniborsko. Lauta nabízí jako zelená brána do Lužických hor četné cyklistické a turistické trasy, které se postupně rozšiřují, rozsáhlé možnosti pro relaxaci a aktivní odpočinek. Jezero Senftenberg, populární místo pro koupání, surfování a rybaření vody, je jen pár kilometrů od Lauty. Za výlet stojí rekreační středisko jezer Knappensee (264 ha) a Silbersee (340 ha), zážitkový areál KRABAT – mlýn Schwarzkollm, přírodní rezervace Dubringer Moor.

Ve městě se nachází malý zrestaurovaný vesnický kostelíček s vedle stojící zvonici. Jeden ze dvou zvonů (Laurentiusglocke) se stal modelem pro erb města. K odpočinku a procházkám zve městský park o ploše 35 ha. Lesní park o rozloze 15 ha, který hraničí se severní čtvrtí „města zahrad“ Lauty, se po četných rekultivačních pracích stal klenotem regionu.

Rozloha (ha)	4 188
Podíl lesní půdy (%)	51,9
Počet obyvatel	8 992
Počet mužů na 100 žen	96,2
Počet obyvatel na 1 km ²	215
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	11,0
15–64 let	61,1
65 a více let	27,9
Průměrný věk	48,7
Index ekonomického zatížení	63,7
Index stáří	253,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–5,7
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–5,3
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–11,0

www.lauta.de

Löbau



Přesné datum udělení městských práv není známo. Poprvé je město zmiňováno míšeňským biskupem Brunem II., a to v dokumentech pocházejících z roku 1221.

Centrum města je z převážující části zrestaurováno a nabízí návštěvníkům mnoho zajímavostí. Radnice byla vybudována na počátku 14. století jako volně stojící objekt na náměstí. Obzvláště zajímavými detaily jsou dvoje sluneční hodiny umístěné na radnici, koule představující dvě fáze měsíce a dvojitý polsko-německý znak umístěný na portálu. Za zhlédnutí stojí také kostely sv. Mikuláše a Jana. Posledně uvedený je po vnější rekonstrukci využíván k organizaci kulturních akcí, přednášek a koncertů. Zároveň je jak doma, tak i za hranicemi známý dům Schminke – rozsáhlá rodinná vila, která byla v letech 1930–1932 postavena podle originálního projektu vlastníka.

Mezi turistické zajímavosti města patří i rozhledna Gusseiserne z roku 1854 – jediná svého druhu v Evropě, která je symbolem města a výchozím bodem do okolí.

Rozloha (ha)	7 874
Podíl lesní půdy (%)	8,1
Počet obyvatel	15 638
Počet mužů na 100 žen	92,3
Počet obyvatel na 1 km ²	199
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	11,4
15–64 let	60,4
65 a více let	28,2
Průměrný věk	48,5
Index ekonomického zatížení	65,5
Index stáří	248,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–6,6
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–0,5
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–7,1

www.loebau.de

Neusalza-Spremberg



Městská práva byla městu udělena v roce 1674 a toto malé městečko je položeno nad Sprévou. Neusalza-Spremberg se nachází v jihovýchodní části chráněné krajinné

oblasti „Oberlausitzer Bergland“ (Hornoluzické pohorí). Jižní hranice města je současně státní hranicí s Českou republikou.

Památkově chráněné centrum města se skládá z horního a dolního náměstí. Velký vesnický kostel v části Spremberg a menší starý protestantský kostel vyznačují hranici centra. Nachází se zde podstávkové domy typické pro Horní Lužici. Jedna z nejstarších staveb tohoto typu je „Dům jezdců“ (Reiterhaus), který je památkově chráněn a v současnosti zde sídlí regionální muzeum. Na návrší za „Domem jezdců“ se nachází slavné „Kovářské kameny“ (Schmiedesteine). Je to skupina žulových skal, které se tyčí nad údolím Sprévy do výšky téměř 100 m. Toto místo je využíváno jako přírodní kulisa pro četné akce.

Jedním z nejhezčích a nejatraktivnějších míst ve městě je lesní koupaliště o ploše větší než 30 tis. m² s četnými atrakcemi.

Rozloha (ha)	2 289
Podíl lesní půdy (%)	33,5
Počet obyvatel	3 453
Počet mužů na 100 žen	95,5
Počet obyvatel na 1 km ²	151
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	11,3
15–64 let	59,9
65 a více let	28,8
Průměrný věk	49,7
Index ekonomického zatížení	67,0
Index stáří	255,1
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–10,6
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–1,7
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–12,3

www.neusalza-spremberg.de

Niesky



Městu Niesky byla udělena městská práva v roce 1935. Je to nevelké město, které leží v jihovýchodní části Německa a které obklopují bohatě zalesněná

území, vřesoviště a rybníky.

K nejdůležitějším architektonickým památkám je třeba zahrnout celou zástavbu náměstí Zinzendorfplatz, která je památkově chráněná. Toto náměstí je centrálním bodem města s architekturou ve stylu českého baroka. Město získalo v roce 1996 vyznamenání za uspořádání tohoto náměstí. Nejstarší dům ve městě – Raschkehaus – je v současné době sídlem muzea a informačního centra. Zvláštní pozornost zasluhují typické dřevěné domky z třicátých let. Jsou památkově chráněny a jejich různorodost je netypická. Architektonickou pozoruhodností je strážní věž, jejíž výška se rovná její šířce.

Lesní koupaliště z roku 1909 bylo přeměněno v atraktivní komplex bazénů. Bezprostředně s územím města sousedí největší saská vodní nádrž Quitzdorf o ploše 750 ha, sloužící pro rybaření, plavání a windsurfing.

Rozloha (ha)	5 359
Podíl lesní půdy (%)	48,4
Počet obyvatel	9 732
Počet mužů na 100 žen	95,3
Počet obyvatel na 1 km ²	182
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	11,0
15–64 let	61,3
65 a více let	27,7
Průměrný věk	49,4
Index ekonomického zatížení	63,3
Index stáří	251,1
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–6,8
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–3,6
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–10,4

www.niesky.de

Ostritz



Přesné datum získání městských práv není známé, má se za to, že Ostritz je mělo již v polovině 13. století. Ostritz je obklopeno zelení, a leží bezprostředně nad Nisou.

Atraktivním cílem pro turisty z celého světa je cisterciácký klášter St. Marienthal. Tento klášter je od dob jeho založení nepřetržitě obýván řádovými sestrami. V roce 1992 byla klášterem založena nadace „Mezinárodní centrum setkání St. Marienthal“, díky které se před městem otevřely nové perspektivy. Za pozornost v Ostritz stojí obnovené náměstí a pro Horní Lužici typické podstávkové domky. K zajímavým památkám města patří také evangelický kostel Gustava Adolfa s věží vysokou 50 m a katolický kostel, který je nejstarší budovou ve městě.

Ostritz se rozvinulo jako modelové město v oblasti využití ekologických zdrojů energie. Celé město je ohříváno a zásobováno elektrickou energií s využitím obnovitelných zdrojů energie, tj. vody, větru, slunce a biomasy.

Rozloha (ha)	2 337
Podíl lesní půdy (%)	34,2
Počet obyvatel	2 468
Počet mužů na 100 žen	94,0
Počet obyvatel na 1 km ²	106
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	12,1
15–64 let	59,2
65 a více let	28,7
Průměrný věk	49,5
Index ekonomického zatížení	68,9
Index stáří	237,9
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–15,9
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	8,5
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–7,3

www.ostritz.de

Pulsnitz



Pulsnitz získal městská práva v roce 1375. Je to malé město, které leží v kotlině Západolužického horského hřebene.

Centrum města tvoří památkově chráněné zrestaurované náměstí se starou radnicí a osmirohou studnou z pískovce z roku 1797. Na západ od náměstí se nachází zrestaurovaný kostel sv. Mikuláše. Za zhlédnutí stojí také zámek, ve kterém je v současné době klinika. Zajímavý je také zámecký park s rybníkem. Pozornost zasluhuje rovněž městské muzeum, které má mnoho památek, týkajících se historie města a zámku. Letní atrakcí je přírodní koupaliště „Walkmühlenbad“.

Město se nachází na chráněném krajinném území Westlausitz. Je zde také mnoho turistických a cyklistických stezek. Staleté řemeslnické tradice jsou v Pulsnitz kultivovány dodnes. Město je proslaveno jako saské „Město perníků“. Výroba tohoto chutného pečiva je zde realizována už od roku 1558. Mimo pekařského řemesla bylo ve městě rozvinuto také tkalcovství a výroba keramického nádobí. Rozvíjena je rovněž tradice pulsnitzkého modrotisku.

Rozloha (ha)	2 671
Podíl lesní půdy (%)	21,6
Počet obyvatel	7 610
Počet mužů na 100 žen	94,9
Počet obyvatel na 1 km²	285
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	13,5
15–64 let	61,8
65 a více let	24,7
Průměrný věk	46,6
Index ekonomického zatížení	61,9
Index stáří	182,3
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–12,6
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	11,8
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–0,8

www.pulsnitz.de

Radeberg



Radeberg je poprvé písemně doložen z roku 1219, hrad a jeho objekty z roku 1289. Městská práva získal v roce 1412. V roce 1507 dostalo město od knížete George

von Sachsen vlastní erb. V 16. století se těžilo v okolí stříbro, ale naleziště byla velmi rychle vyčerpána. Zvláštní postavení v Radeburgu mělo sklářství a výroba sklářských forem. V roce 1858 byla postavena první sklárna. V roce 1872 byl položen základní kámen radebergerského pivovaru. Radebergské pivo je prvním druhem piva v Německu, které se vaří podle plzeňského způsobu a je současně i nejstarším pivem.

Město leží v okrese Bautzen.

Turistickou atrakcí Radeburgu je zámek Klippenstein s muzeem, které je místem výstav a koncertů. Nachází se zde také astronomické muzeum, známý pivovar a botanická zahrada pro nevidomé. Je možno doporučit turistickou stezku „Planetenwanderweg“, která vede přes chráněné krajinné území „Hüttertal“. Ve městě je možné provozovat různé sporty jako je tenis, squash, golf a jízda na koni.

Rozloha (ha)	2 974
Podíl lesní půdy (%)	8,6
Počet obyvatel	18 080
Počet mužů na 100 žen	94,5
Počet obyvatel na 1 km²	608
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	13,2
15–64 let	60,2
65 a více let	26,6
Průměrný věk	46,7
Index ekonomického zatížení	66,1
Index stáří	201,8
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–2,2
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	1,2
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–0,9

www.radeberg.de

Reichenbach/O.L.



První zmínka o městě Reichenbach pochází z roku 1306. Město leží v Horní Lužici.

Velký význam pro město má silnice, která přes něj prochází. Ve středověku byla nazývána „vysoká cesta“, dnes je to spolková silnice B 6.

Toto malé město získalo lesk teprve v posledních letech. Z dalekého okolí je vidět kostel sv. Jana – sídlo biskupa z roku 1346. Kromě náměstí, které bylo znovu obnoveno podle historických materiálů, stojí za pozornost nově vzniklý prostor před radnicí s výhledem na obranné zdi, vysokou věž kostela sv. Jana a skleněný průčelní ozdobný štít.

V Reichenbachu se nachází komplex bazénů s četnými rekreačními zařízeními, park Bernhard-Lekve-Park se vzácně se vyskytujícími stromy a pěkné pěší stezky na pohoří Töpferberg, ze kterých je nádherný výhled na město a okolí.

Rozloha (ha)	6 259
Podíl lesní půdy (%)	15,5
Počet obyvatel	5 161
Počet mužů na 100 žen	95,9
Počet obyvatel na 1 km²	121
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	13,1
15–64 let	61,7
65 a více let	25,2
Průměrný věk	47,4
Index ekonomického zatížení	62,1
Index stáří	192,9
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–7,7
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–0,2
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–7,9

www.reichenbach-ol.de

Rothenburg/O.L.



První zmínka o Rothenburgu/O.L. jako o městě pochází z roku 1268.

Město má centrální polohu v „trojúhelníku“ měst Görlitz, Bautzen a Bad Muskau a je

obklopené loukami, lesy, mokřady a rybníky. V tomto městě položeném v údolí řeky Nisy patří mezi největší turistické pamětihodnosti náměstí, které má velkou historickou hodnotu, dále městský park a městské muzeum. Ve městě je rozvinuto řemeslo a průmysl. V Rothenburgu se nachází dva diakonáty (výuka jáhnů), ortopedická klinika a vysoká policejní škola.

V okolí se nachází letiště, v jehož nabídce jsou například turistické přelety nad městem. Obyvatelům je k dispozici například krytá plovárna a pláž na volném prostranství.

Rozloha (ha)	7 229
Podíl lesní půdy (%)	38,6
Počet obyvatel	4 860
Počet mužů na 100 žen	102,8
Počet obyvatel na 1 km²	67
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	10,8
15–64 let	65,5
65 a více let	23,7
Průměrný věk	48,4
Index ekonomického zatížení	52,7
Index stáří	218,4
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–15,1
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–16,9
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–32,0

www.rothenburg-ol.de

Schirgiswalde-Kirschau



Městská správa byla Schirgiswaldu udělena v roce 1665.

Schirgiswalde, které je nazýváno „perlou Horních

Lužic“, leží uprostřed Hornolužického pohoří v hezkém údolí na horním toku řeky Sprévy. Město je známým rekreačním střediskem a díky kouzelné krajině je považováno za klenot mezi rekreačními středisky. Dobře značené turistické a cyklistické stezky pokrývají celé území.

V historickém centru města se nachází dva kostely z různých epoch stavitelství, podstávkové budovy, úzké uličky, radnice a budova s podloubím.

Z četných rekreačně-sportovních a kulturních objektů města stojí za pozornost rybník s gondolami, zábavné hřiště pro děti, lesní scéna, dům kultury současně s městskou knihovnou, regionální muzeum, tenisové kurty a terény pro minigolf.

Rozloha (ha)	2 432
Podíl lesní půdy (%)	31,6
Počet obyvatel	6 648
Počet mužů na 100 žen	99,2
Počet obyvatel na 1 km²	273
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	12,9
15–64 let	62,2
65 a více let	24,9
Průměrný věk	47,4
Index ekonomického zatížení	60,8
Index stáří	192,3
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–8,8
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	0,6
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–8,2

www.stadt-schirgiswalde-kirschau.de

Seifhennersdorf



Seifhennersdorf získal městská práva v roce 1974.

Město se rozvinulo jako rekreační středisko vhodné zejména pro rodinnou rekreaci.

Existuje zde mnoho turistických a cyklistických cest, obzvláště zajímavé a poučné jsou trasy s názvy „Karasekringweg“ a „Naturlehrpfad“. Nedotčená příroda dává krajině elegantní a impozantní vzezření. Dobře udržované hrázdné domy, geologické vlastnosti a starověké tisy okouzlí každého milovníka přírody. Okolní Žitavské hory uchvátí bizarními skalními útvary, strmými svahy, ospalými údolními a dobře značenými turistickými trasami.

Ve městě je v provozu také lesní koupaliště „Silberteich“. V regionálním muzeu jsou mimo jiné k dispozici také netradiční expozice jako např.: oddělení věnované lupičům, geologické oddělení, oddělení zahrnující historii města nebo oddělení o zahradnictví.

Rozloha (ha)	1 921
Podíl lesní půdy (%)	11,7
Počet obyvatel	3 935
Počet mužů na 100 žen	97,4
Počet obyvatel na 1 km²	205
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	10,4
15–64 let	57,3
65 a více let	32,2
Průměrný věk	51,0
Index ekonomického zatížení	74,4
Index stáří	309,5
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–12,4
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–7,6
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–19,9

www.seifhennersdorf.de

Weißenberg



Weißenberg získal městská práva v roce 1228.

Nejmenší město v okrese Bautzen leží na kruhové hoře, která je v kruhu ze tří stran

omývána řekou Löbauer Wasser. Geograficky leží uprostřed velkých měst: na severu Niesky, na východě Görlitz, Löbau na jihu a na západě Bautzen. Propojení na dálnici BAB 4, která vede do Polska (Wrocław), zvýšilo význam města z kulturního a hospodářského hlediska.

K turistickým zajímavostem města mimo jiné patří originálně zrestaurovaná barokní radnice ve středu náměstí, lesní komplex „Bernau“ a především známé muzeum „Alte Pfefferkühlerei“ (Stará perníkárna). Je to jediné muzeum techniky řemesla pečení perníku v Evropě. Rovněž v sousedství muzea se nachází mnoho vil a domů bohatých měšťanů. Jedním z nich je i vodní zámek Wurschen, který v roce 1977 koupil a zrekonstruoval potomek rodiny Solms-Sonnenwalde.

Rozloha (ha)	5 092
Podíl lesní půdy (%)	9,5
Počet obyvatel	3 280
Počet mužů na 100 žen	106,3
Počet obyvatel na 1 km²	64
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	14,3
15–64 let	63,4
65 a více let	22,3
Průměrný věk	45,7
Index ekonomického zatížení	57,6
Index stáří	156,2
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–4,5
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–14,2
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–18,8

www.stadt-weissenberg.de

Weißwasser/O.L.



Weißwasser získal městská práva v roce 1935. Toto město, které má 17,5 tis. obyvatel, leží v severovýchodní části Saska v okrese Görlitz ve vzdálenosti 8 km od státní

hranice s Polskem. Dne 1. dubna 1997 Weißwasser získal status „velkého okresního města“.

Ke stavbám, které jsou památkově chráněné, patří mimo jiné srbské dřevěné domy, budova soudu, radnice, tlaková věž, budova železničního nádraží a kostely.

V tomto městě existuje mnoho možností pro využívání volného času. K dispozici je mimo jiné Lidový dům, muzeum skla, kino, park zvířat, který patří k nejzajímavějším objektům ve městě. Na ploše 6 ha žije 300 exemplářů zvířat patřících do 53 druhů. Možnost odpočinku nabízí zalesněné okolí, ve kterém se nachází dvě přírodní rezervace a četné chráněné krajinné rezervace. Obzvláště atraktivní je lesní dráha. Toto je jediná dráha v Německu o rozpětí kolejí 600 mm, která spojuje Weißwasser s největším parkem rododendronů, který se nachází poblíž s parkem „Fürst-Pückler-Park“ ve městě Bad Muskau.

Rozloha (ha)	6 330
Podíl lesní půdy (%)	65,4
Počet obyvatel	17 541
Počet mužů na 100 žen	92,6
Počet obyvatel na 1 km²	277
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	9,9
15–64 let	63,8
65 a více let	26,3
Průměrný věk	49,3
Index ekonomického zatížení	56,7
Index stáří	266,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–8,6
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–11,2
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–19,8

www.weisswasser.de

Wilthen



Wilthen byla přiznána městská práva v roce 1609, ale právně má status města teprve od roku 1969. Město leží v okrese Bautzen.

Mírně pahorkovitý terén láká k vycházkám a projížďkám na kole. Ve Wilthen začínají dobře značené turistické cesty o celkové délce 120 km, které turisty provází po kouzelném okolí ve všech směrech, mimo jiné také do čtyř horských chat nacházejících se v blízkých horách.

Ve Wilthenu je možné se setkat s památkově chráněnými zemědělskými hospodářstvími a s hornolužickým podstavovým bytovým stavitelstvím. V muzeu „Heimatsube“ se nachází tkalcovský stav z tkalcovské dílny existující zde v minulosti a také jiné tkalcovské nářadí a nábytek, který byl vybavením dřívější dílny vyrábějící lněné plátno. Turistickou atrakcí je rovněž zpřístupněná saská manufaktura na výrobu výrobků z kůže. K zajímavostem patří i dřevěná figura představující lidskou postavu „Pumphut“, která je symbolem města.

Známa palírna vína z Wilthen je podnikem se 150letou tradicí, který proslavil město daleko za hranicemi Saska.

Rozloha (ha)	1 706
Podíl lesní půdy (%)	45,1
Počet obyvatel	5 315
Počet mužů na 100 žen	91,3
Počet obyvatel na 1 km²	312
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	10,1
15–64 let	60,0
65 a více let	29,9
Průměrný věk	50,1
Index ekonomického zatížení	66,6
Index stáří	297,0
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–6,0
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–16,0
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–21,9

www.wilthen.de

Wittichenau



Wittichenau patří městská práva od roku 1286. Město je obklopeno přírodními rezervacemi a chráněnými územími.

K objektům, které stojí za prohlídku, patří náměstí s poštovním sloupem (udává vzdálenosti k vybraným místům), pomník „Krabat“, katolický farní kostel Nanebevzetí Panny Marie a kostel sv. Kříže. Město je bohaté na tradice a kulturní zajímavosti, je kladen důraz na užívání srbského jazyka a stále více mladých žen nosí ve sváteční dny lužickosrbské kroje. Wittichenau je proslaveno tradičním velikonočním procesím jezdců. Na velikonoční neděli muži na koních ohlašují zpěvem a modlitbou zmrtvýchvstání Ježíše Krista.

Lužická důlní trať, která do roku 1992 sloužila k přepravě uhlí, slouží dnes k turistickým účelům, a to díky speciálně postavenému 18 km úseku dráhy. Překrásně položené lesní koupaliště o vodní ploše 6 000 m² a pláží se nachází v bezprostředním sousedství bažin „Dubringer Moor“.

Rozloha (ha)	1 706
Podíl lesní půdy (%)	45,1
Počet obyvatel	5 315
Počet mužů na 100 žen	91,3
Počet obyvatel na 1 km ²	312
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	10,1
15–64 let	60,0
65 a více let	29,9
Průměrný věk	50,1
Index ekonomického zatížení	66,6
Index stáří	297,0
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–6,0
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–16,0
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–21,9

<http://start.wittichenau.de>

Zittau



Český král Přemysl Otakar II. udělil Zittau městská práva v roce 1255.

Zittau je městem na jihovýchodním konci Saská, které leží v okrese Görlitz, kde se stýkají tři země: Polsko, Česká republika a Německo. V roce 1996 získalo titul „velkého okresního města“.

Město Zittau nabízí návštěvníkům četné zajímavosti. V historickém starém centru, které se zachovalo v téměř nezměněné podobě, se nachází pět kostelů, padesát pomníků kultury a dvacet památkových studní. Z četných kulturních institucí jsou nejdůležitějšími: divadlo Gerharta Hauptmanna s hledištěm pro 420 návštěvníků a Janův kostel s kapacitou 2 000 osob. Za pozornost stojí také muzeum, které se skládá ze dvou oddělení: kulturně-historického a oddělení přírodních věd, jakož i kostel sv. Kříže, ve kterém je možné obdivovat tkaniny s náboženskou tematikou svázané s obdobím Velkého půstu („Zittauer Fastentücher“).

Možnost odpočinku nabízí park zvířat (Zittauer Tierpark) o ploše 8 ha. Nedaleko města se nachází Žitavské hory (Zittauer Gebirge), nabízející rozličné turistické možnosti.

Rozloha (ha)	6 674
Podíl lesní půdy (%)	18,3
Počet obyvatel	26 206
Počet mužů na 100 žen	92,5
Počet obyvatel na 1 km ²	393
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	10,8
15–64 let	59,1
65 a více let	30,1
Průměrný věk	49,0
Index ekonomického zatížení	69,3
Index stáří	279,1
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–6,8
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–6,5
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–13,2

www.zittau.de

Polská města



Bogatynia



Bogatynia získala městská práva v roce 1945, ale první historická zmínka pochází z roku 1262. Významný vliv na rozvoj osady měl obchod a řemeslo, zvláště tkalcovství.

Již na počátku 17. století zde existovala výroba vín. Avšak rozhodující vliv na rozvoj Bogatyně mělo objevení bohatých nalezišť hnědého uhlí v druhé polovině 19. století.

Bogatynia leží v tzv. Turošovské kotlině, zvané též Žitavská kotlina a je nejvzdálenějším polským městem vysunutým na jihozápad, ležícím v údolí řeky Miedzianky. Město má výhodné železniční spojení.

Nepravidelná městská zástavba se rozkládá podél řeky Miedzianky. Patří do ní mimo jiné i lužické domy ze 17.–19. století a vilové domy dřívějších továrníků a současné obytné a veřejné budovy. Hlavními památkami jsou kostely: barokní sv. Marie Magdalény, sv. Petra a Pavla ze 17. století, Neposkrvněného početí nejsvětější Panny Marie.

Rozloha (ha)	5 988
Podíl lesní půdy (%)	41,9
Počet obyvatel	18 566
Počet mužů na 100 žen	94,4
Počet obyvatel na 1 km ²	310
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	14,7
15–64 let	74,1
65 a více let	11,2
Průměrný věk	38,9
Index ekonomického zatížení	34,9
Index stáří	76,4
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	1,1
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–8,6
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–7,4

www.bogatynia.pl

Bolesławiec



Bolesławiec získal městská práva v roce 1251, ale první historické zmínky pocházejí z roku 1202. Již v roce 1531 byla vybudována kanalizační a vodovodní síť.

Město je sídlem okresní správy. Leží v Dolnośląském vojvodství na okraji Kaczawského pohoří nad řekou Bóbr a je obklopeno Dolnośląskými lesy. Přes Bolesławiec prochází tzv. „Cesta Piastowských hradů“.

K nejvýznamnějším památkám ve městě je možno zařadit náměstí s radnicí ze 16. století, které je obklopeno barokními činžovnými domky, fragmenty obranných zdí ze 14. století, kostel Nanebevzetí Nejsvětější Panny Marie a sv. Mikuláše ve stylu pozdní gotiky z roku 1492, železniční most nad řekou Bóbr o délce 450 metrů patřící k nejzajímavějším technickým památkám v této části Evropy (byl vystavěn v období let 1844–1846).

Nejdůležitějšími každoročními kulturními akcemi jsou Dny Bolesławce, Keramické slavnosti, Blues nad Bobrem – největší bluesový festival v Polsku.

Rozloha (ha)	2 357
Podíl lesní půdy (%)	17,2
Počet obyvatel	39 851
Počet mužů na 100 žen	89,8
Počet obyvatel na 1 km ²	1691
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	13,0
15–64 let	70,7
65 a více let	16,3
Průměrný věk	42,2
Index ekonomického zatížení	41,4
Index stáří	125,1
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–3,0
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–3,7
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–6,7

<http://um.boleslawiec.pl/umbc/>

Bolków



Bolków získal městská práva v roce 1276, dříve byl obchodní osadou. Ve druhé světové válce nebyl příliš zničen.

Město leží v úrovni středověkého hradu se stejným názvem, uprostřed malebného pahorku porostlého lesy na okraji Bolkowsko – Wałbrzyského pohoří a Kaczawského pohoří v Javorském okrese. Má dobře rozvinutou dopravní síť.

Hlavní funkcí města je funkce průmyslová – především textilní a kožedělný průmysl. Avšak díky využití přírodních podmínek, existujících památek a výskytu minerálních vod v okolí města, se rozvíjí podnikání především v oblasti služeb a v oblasti turistiky.

Zástavba města se rozprostírá podél Nysy Szalonej. Hlavními architektonickými památkami Bolkowa je hrad ze 13. století, farní kostel ze 13. století, činžovní domy s podloubími ze 17. a 18. století, klasicistická radnice ze 16. století (přestavěná roku 1827). V jednom ze zámeckých křídel je umístěna pobočka Krkonošského muzea v Jelení Hoře.

Rozloha (ha)	768
Podíl lesní půdy (%)	12,8
Počet obyvatel	5 409
Počet mužů na 100 žen	93,8
Počet obyvatel na 1 km ²	704
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	12,0
15–64 let	70,8
65 a více let	17,2
Průměrný věk	43,0
Index ekonomického zatížení	41,3
Index stáří	144,0
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–5,7
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–2,6
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–8,3

www.bolkow.pl

Gozdnica



Gozdnica byla starou osadou lužických drvoštěpů ze 13. století. Jako město byla zmíněna poprvé v roce 1346. Nejstarší dochovaná městská kniha pochází z let 1554–1624.

V roce 1643 po požáru Gozdnica městská práva ztratila a opět je získala až v roce 1967. V roce 1837 byla založena keramicko-kameninová manufaktura. Město leží v jihozápadní části Lubuského vojvodství v Żaganském okrese.

Rozloha (ha)	2 388
Podíl lesní půdy (%)	67,9
Počet obyvatel	3 328
Počet mužů na 100 žen	94,8
Počet obyvatel na 1 km²	139
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	13,4
15–64 let	71,7
65 a více let	14,9
Průměrný věk	39,9
Index ekonomického zatížení	39,4
Index stáří	111,0
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–3,9
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–5,1
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–9,0

www.gozdnica.pl

Gryfów Śląski



Gryfów získal městská práva v roce 1242, ale první historické zmínky o tomto území pocházejí z roku 1025. V roce 1865 byla ve městě zavedena železniční a telegrafní síť.

Gryfów leží nad řekou Kwisou a Złotnickým jezerem v Jizerském pohoří ve Lwóweckém okrese. Voda a malebné pohoří přejí odpočinku, pěší turistice, vodním sportům a rybaření. Gryfowské náměstí je výchozím bodem šesti turistických cest, které umožňují si prohlédnout četné památky a zajímavá krajinná území.

Nejdůležitější památkou je farní kostel sv. Jadwigy. Nachází se v něm unikátní epitař rodiny Schaffgotschů, jedno z nejlépe dochovaných renesančních děl v Dolním Slezsku a také unikátní grafitové sklepení hlavní lodi kostela. Turistickou atrakcí je také urbanistická skladba staré části města a náměstí s četnými památkovými činžovními domky a radnicí postavenou v roce 1525. V blízké vesnici Proszówka je zřícenina středověkého hradu Gryf z 12. století.

Rozloha (ha)	663
Podíl lesní půdy (%)	9,7
Počet obyvatel	6 988
Počet mužů na 100 žen	89,9
Počet obyvatel na 1 km²	1 054
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	12,1
15–64 let	72,6
65 a více let	15,3
Průměrný věk	41,9
Index ekonomického zatížení	37,8
Index stáří	125,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–2,0
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–6,4
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–8,4

www.gryfow.pl

Jawor



První zmínka o městě pochází z roku 1242, ale přesné datum vzniku není známo. Ve 14. století byl Jawor hlavním městem knížectví a měl dokonce

privilegium ražení mincí. Velkou zkázu způsobila třicetiletá válka, po které ve městě zbylo jen málo přes 10 % obyvatel.

Město je sídlem okresní správy. Leží v Jaworské rovině v přilehlé Chráněné krajinné oblasti „Chelmy“. V bezprostřední blízkosti se nachází vodní nádrž „Ślup“.

Je jedním z mála měst, které má beze změn zachované středověké urbanistické uspořádání. K nejdůležitějším památkám patří radnice ze 14. století ve stylu německé neorenesance s doplněním neogotiky. Nejhezčí místností radnice je síň radních s nádhernými vitrážemi. K radnici patří městské divadlo s neorokokovou výzdobou. Činžovní domky na náměstí pocházejí z 16. až 18. století. Evangelický kostel sv. Ducha z roku 1655 nazývaný Kostelem míru je unikátním objektem v evropském měřítku. Nachází se zde také pobernardýnský gotický kostel z 12. století a piastovský zámek ze 13. století.

Rozloha (ha)	1 880
Podíl lesní půdy (%)	-
Počet obyvatel	24 096
Počet mužů na 100 žen	93,1
Počet obyvatel na 1 km²	1 282
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	12,9
15–64 let	74,2
65 a více let	12,9
Průměrný věk	40,6
Index ekonomického zatížení	34,8
Index stáří	100,2
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–1,8
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–6,6
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–8,4

www.jawor.pl

Jelenia Góra



Jelenia Góra, historicky hlavní město Krkonoš, získala městská práva nejpravděpodobněji v období 1278–1286. Nejstarší dokument o jeleniogórských měšťanech pochází z roku

1288. Již v polovině 14. století bylo město obeháno plným prstencem obranných zdí.

Jelenia Góra je největším městem v polské části Euroregionu Nisa. Město leží v centru Jeleniogórske kotliny u soutoku řek Bóbr a Kamienna. Fungují zde nejstarší slezské lázně – Cieplice Zdrój, založené v roce 1281. Okolí Jeleniej Góry je charakteristické značným vlastivědně-turistickým významem. Samotné město je s ohledem ke svému okolí tranzitním místem, ve kterém začínají mnohé z turistických tras vedoucí do Krkonoš, Janowického rudohoří, Jizerských a Kaczawských hor. Na území města leží část Krkonošského národního parku. K nejcenějším památkám patří celý soubor zástavby staré části města s činžovními domy s charakteristickými podloubími obklopujícími náměstí ze všech stran. Pouze v Jeleniej Górze se toto uspořádání uchovalo v celku.

Rozloha (ha)	10 922
Podíl lesní půdy (%)	32,3
Počet obyvatel	82 846
Počet mužů na 100 žen	87,4
Počet obyvatel na 1 km ²	759
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	11,9
15–64 let	70,9
65 a více let	17,2
Průměrný věk	44,0
Index ekonomického zatížení	41,0
Index stáří	145,3
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–4,7
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–2,7
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–7,5

www.jeleniagora.pl

Kamienna Góra



Kamienna Góra získala městská práva nejpravděpodobněji v roce 1249, avšak první historická zmínka pochází z roku 1287.

Město leží v dolnoslezském vojvodství a je sídlem okresní správy. Od západu obklopují město Janowické Rudawy a Lasocký hřbet, od jihu a východu Kamienné Góry. Malebná poloha nad řekou Bóbr ve středohorské kotlině otevřené od jihu a blízké sousedství hranic s Českou republikou činí z města zajímavé turistické středisko.

K nejdůležitějším památkám patří fragmenty obranných zdí z 15. století, kostel sv. Petra a Pavla ze 13. století, trosky zámku ze 16. století (shořel v roce 1964), židovský hřbitov z 19. století se zachovalými náhrobními kameny, renesanční a barokní činžovní domy ze 17. a 18. století, dříve evangelický kostel Milosti ze 17. století, pseudorenesanční radnice z roku 1905 se zajímavými vitrážemi navazujícími na historii města. V blízkém Krzeszowě se nachází soubor opatství cisterciáků, jenž je památkou na mezinárodní úrovni.

Rozloha (ha)	1 804
Podíl lesní půdy (%)	16,2
Počet obyvatel	20 342
Počet mužů na 100 žen	93,0
Počet obyvatel na 1 km ²	1 128
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	13,5
15–64 let	70,0
65 a více let	16,5
Průměrný věk	42,1
Index ekonomického zatížení	42,9
Index stáří	121,6
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–4,7
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–6,4
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–11,1

www.kamiennagora.pl

Karpacz



Karpacz získal městská práva v roce 1960. Historie místa sahá až do středověku, kdy se zde poprvé objevili Valoni, kteří zde hledali přírodní bohatství.

Město vzniklo z původních osad drvoštěpů a uhlířů vyrábějících dřevěné uhlí pro hutnictví. První z nich vznikly ve 14. století. Na konci 19. století se na velké skále začala rozvíjet turistika a v současné době je Karpacz jedním z největších turistických středisek v Krkonoších.

Karpacz leží v jelenohorském okrese nad řekou Łomnica na úpatí Sněžky, nejvyšší hory Krkonoš. Je zde vytyčeno několik sjezdových a běžeckých tratí a nabízejí se vynikající přírodní podmínky pro lezení po skalách. Jednou z atrakcí je rovněž letní sáňkařská dráha.

V Karpaczi se v nadmořské výšce 885 m nachází Svatyně Wang – dřevěný kostelíček představující unikátní památku středověké sakrální architektury Skandinávie z 12. století. Ve městě se nachází také jediné muzeum hraček v Polsku s bohatou kolekcí panenek z celého světa a muzeum sportu a turistiky. Ve vysokohorské meteorologické stanici na Sněžce pak stojí meteorologické muzeum. Na Sněžce se rovněž nachází barokní kaple sv. Vavřince ze 17. století.

Rozloha (ha)	3 799
Podíl lesní půdy (%)	64,1
Počet obyvatel	5 007
Počet mužů na 100 žen	87,9
Počet obyvatel na 1 km ²	132
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	11,5
15–64 let	74,1
65 a více let	14,5
Průměrný věk	43,7
Index ekonomického zatížení	35,0
Index stáří	126,3
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–4,4
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	5,6
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	1,2

www.karpacz.pl

Kowary



Kowary získaly městská práva v roce 1513 – dříve byly hornickou osadou založenou v roce 1158, ve které se dobývala železná ruda. Kowary prosluly výrobou koberců,

jejíž počátky sahají k 1. polovině 19. století a výroba se zde udržela až do roku 2009.

Město leží v jihovýchodní části Jeleniogórske kotliny v jelenohorském okrese. Je charakteristické rozmanitým reliéfem terénu a rozdílnými klimatickými podmínkami. Svahy hor jsou v zimě vhodné k lyžování a v létě k létání. Vyznačeny jsou stezky pro jízdu na koni a cyklistické trasy, jež se těší velké popularitě. Ve městě začínají četné turistické stezky vedoucí do Krkonoš a Janoviského rudohoří.

Hlavními architektonickými památkami Kowar je budova radnice, která byla postavena v letech 1768–1769 podle projektu Christiana von Schultza, pozdně barokní kaple sv. Anny z roku 1727, gotický kostel Nejsvětější Marie Panny s věží ozdobenou polychromem z 15. století a pozdně barokní Treutlerův dům, ve kterém bydlel v srpnu 1781 Fryderyk Wielki.

Rozloha (ha)	3 739
Podíl lesní půdy (%)	63,9
Počet obyvatel	11 648
Počet mužů na 100 žen	90,5
Počet obyvatel na 1 km ²	312
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	13,3
15–64 let	72,4
65 a více let	14,3
Průměrný věk	41,6
Index ekonomického zatížení	38,1
Index stáří	107,3
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–3,2
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–6,4
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–9,6

www.kowary.pl

Leśna



První zmínky o osadě pocházejí z roku 1144, městská práva získala v roce 1329. Město bylo mnohokrát zničeno povodněmi a požáry. Obzvláště utrpělo během třicetileté války.

V 17. století se rozvinula výroba sukna a plátna. Přibližně v 16. století se zde těžily zlatonosné písky.

Město leží podél dolního toku řeky Kwis v lubaňském okrese. V okolí se nachází dvě přehradní jezera: Zlotnické a Leśniańské. Okolní zalesněné hory, jezera a čistá řeka jsou příznivé pro turistiku, odpočinek u vody a pěstování vodních sportů. Dostatek ryb v jezerech a řece vytváří vhodné podmínky pro rybaření.

Z mnoha zachovalých památek je třeba zmínit pozdně gotický kostel sv. Jana Křtitele z počátku 16. století, barokně klasicistickou radnici z roku 1699. V okolí Leśné se nachází zámek Czocha ze 13. století, který je malebně položen na žulové skále nad břehem Leśniańského zálivu. Patří k nejatraktivnějším a nejzachovalejším památkám Dolního Slezska. Je otevřen pro návštěvníky, poskytuje restaurační i ubytovací služby.

Rozloha (ha)	856
Podíl lesní půdy (%)	28,9
Počet obyvatel	4 703
Počet mužů na 100 žen	97,2
Počet obyvatel na 1 km ²	549
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	14,3
15–64 let	71,2
65 a více let	14,5
Průměrný věk	38,4
Index ekonomického zatížení	40,5
Index stáří	101,5
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–0,4
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–6,0
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–6,4

www.lesna.pl

Lubań



Lubań získala městská práva v roce 1220. Již ve 13. století se zde rozvinulo soukenictví a následně pivovarnictví. Od roku 1346 patřila do Svazu šesti lužických

měst zároveň s Bautzen, Görlitz, Kamenz, Löbau a Zittau. Tento svazek byl reaktivován v roce 1991. Během 2. světové války bylo zničeno 60 % městské zástavby.

Město leží v jihozápadní části Polska v dolnoslezském vojvodství nad řekou Kwisou. Ve městě se nachází komplex bazénů s tenisovými kurty a amfiteátre. V okolí města je řada jezer s rekreačními středisky.

K důležitým památkám patří částečně dochované obranné hradby ze 14. století, gotická Bratrská věž, renesanční radnice z let 1538–1543, Kramářská věž ze 13. století, neogotický farní kostel sv. Trojice, sýpka ze 16. století a kupecké činžovní domky ze 17. až 19. století.

Rozloha (ha)	1 612
Podíl lesní půdy (%)	3,2
Počet obyvatel	22 108
Počet mužů na 100 žen	90,6
Počet obyvatel na 1 km ²	1 371
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	12,8
15–64 let	72,3
65 a více let	14,8
Průměrný věk	41,6
Index ekonomického zatížení	38,3
Index stáří	115,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–3,6
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–3,0
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–6,7

www.luban.pl

Lubawka



Lubawka získala městská práva v roce 1292. V 16. století se začalo rozvíjet tkalcovství lnu. V letech největší prosperity zde pracovalo 5 textilních továren.

Město se nachází v jižní části dolnoslezského vojvodství při hranicích s Českou republikou v kamiennogórsském okrese. Leží v nadmořské výšce 500 m v Libavském sedlu na úpatí Vraních hor.

V okolí Lubawky jsou terény vhodné k lyžování. Na svazích Vraních hor se nachází skokanský můstek s kritickým bodem 90 m. Na svahu Svaté hory je sjezdová trasa, část sjezdovek kříží trasy pro běžkaře a cyklostezky, které vedou po svazích tohoto vrchu.

Hlavními architektonickými památkami jsou náměstí a domy s podloubími z 18. století, radnice přestavěná v letech 1723–1726, barokní kostel s renesanční věží ze 17. století přestavěný v roce 1736 a krásné barokní oltáře v kostele Svatého Kryštofa ze 17. století.

Rozloha (ha)	2 244
Podíl lesní půdy (%)	53,0
Počet obyvatel	6 396
Počet mužů na 100 žen	90,5
Počet obyvatel na 1 km ²	285
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	14,3
15–64 let	71,7
65 a více let	13,9
Průměrný věk	40,7
Index ekonomického zatížení	39,4
Index stáří	97,3
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–4,2
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–4,2
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–8,4

www.lubawka.net.pl

Lubomierz



První historická zmínka o městě pochází z roku 1278. Lubomierz získal městská práva v roce 1291. Obyvatelstvo se zabývalo hlavně obchodem a tkalcovstvím.

Lubomierz leží v okrese Lwówek v Jizerském pohoří nad řekou Oldza. Je jedním z nejmenších městeček v Dolním Slezsku.

Během 2. světové války zástavba města nebyla zničena. Urbanisticko-architektonický komplex Lubomierze patří k nejcenějším v Dolním Slezsku. K zajímavým památkám patří kostel sv. Maternuse současně s budovami kláštera sester benediktýnek. Nejstarší budovy tohoto souboru vznikly v 16. století. Na náměstí se nachází radnice z roku 1449, která byla později přestavěna. V její blízkosti je do stěny sousední budovy zazděný středověký pranýř z roku 1530. Náměstí je obklopeno činžovními domky s podloubími ze 16. až 18. století. Dochovaly se rovněž pozůstatky středověkých obranných zdí.

Lubomierz byl často využíván filmaři k natáčení filmových scén ve volné přírodě. Od roku 1997 se zde koná každoroční Celostátní přehlídka filmových komedií.

Rozloha (ha)	805
Podíl lesní půdy (%)	43,2
Počet obyvatel	2 009
Počet mužů na 100 žen	95,0
Počet obyvatel na 1 km ²	250
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	14,9
15–64 let	72,7
65 a více let	12,4
Průměrný věk	37,2
Index ekonomického zatížení	37,6
Index stáří	83,0
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–3,0
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–6,4
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–9,4

www.lubomierz.pl

Lwówek Śląski



Lwówek Śląski získal městská práva v roce 1217. V roce 1329 měl již více než 11 tisíc obyvatel, což bylo více než v současné době. Je jedním z nejstarších dolnoslezských měst. Již ve

12. století byl zaznamenán velký příliv horníků na místní naleziště zlatonosného písku. Tato ložiska byla vyčerpána ve 2. pol. 14. století. Tehdy se začala rozvíjet řemesla – tkalcovství a soukenictví.

Město je sídlem okresních správ a leží v Jizerském pohoří nad řekou Bóbr. Na hranicích města se nachází malebná skalní rezervace Szwajcaria Lwówecka a Panieńskie Skałki. Na jih od města se rozprostírá Chráněná krajinná oblast Dolina Bobru.

K nejcenějším památkám patří goticko-renesanční radnice, unikátní komplex středověkého městského opevnění – celku dochovaným dvojitém prstenec obranných stěn společně s pevnostmi a baštami, gotický farní kostel Nejsvětější Marie Panny (vysvěcen byl v roce 1217) s portálem z červeného pískovce ze 14. století.

Rozloha (ha)	1 665
Podíl lesní půdy (%)	26,8
Počet obyvatel	9 338
Počet mužů na 100 žen	92,2
Počet obyvatel na 1 km ²	561
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	12,8
15–64 let	73,4
65 a více let	13,9
Průměrný věk	41,2
Index ekonomického zatížení	36,3
Index stáří	108,5
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–2,2
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–8,5
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–10,8

www.lwoweckslaski.pl

Mirsk



Mirsk získal městská práva v roce 1337. První zmínky o osídlení tohoto území pocházejí z přelomu 10. a 11. století. V 16. století se zde rozvinulo tkalcovství lnu. V posledních

letech 19. století byla ve městě vybudována železniční trať. Během 2. světové války město příliš neutrpělo, byla zachována původní komunální infrastruktura a městská zástavba.

Mirsk leží na úpatí Jizerských hor. Pahorkovito – hornatá krajina s četnými údolími a průrvami horských potoků přejí pěší turistice. Nablízku se nachází Zlotnické a Leśniańské jezero s rekreačními středisky a kempy.

Mirsk je charakteristicky symetrickým systémem zástavby pocházejícím z přelomu 17. a 18. století. Náměstí obklopuje soubor památkových činžovních domků, centrální místo pak zaujímá radnice ze 16. století s věží zakončenou barokní helmou. Mezi památky patří pozdně gotický farní kostel s bohatě zdobeným interiérem a také jednotlivě vystupující budovy, které jsou dědictvím lužické kultury.

Rozloha (ha)	1 466
Podíl lesní půdy (%)	24,8
Počet obyvatel	4 109
Počet mužů na 100 žen	90,3
Počet obyvatel na 1 km²	280
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	13,2
15–64 let	72,8
65 a více let	14,0
Průměrný věk	40,0
Index ekonomického zatížení	37,3
Index stáří	106,1
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–8,2
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–8,7
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–16,9

www.mirsk.pl

Nowogrodziec



Nowogrodziec získal městská práva v roce 1233. Dříve zde existovala osada na obchodní stezce Wrocław-Lipsk. V roce 1500 byl postaven první vodovod a v polovině 16. století

se ve městě začalo rozvíjet hrnčířství. V roce 1766 bylo město úplně zničeno požárem. V roce 1904 zde došlo k otevření železničního nádraží.

Město se nachází v Jizerském podhůří v severní části Dolnoslezského vojvodství v boleslawickém okrese. V okolí se nalézají bohatá naleziště minerálních surovin, mimo jiné červené hlíny a hlíny vypalující se do běla. Na jejich základě se rozvinula výroba kaolínu, keramických stavebních elementů, kabřince, silikátových cihel apod. K důležitým památkám patří městské hradby z 15. století, ruiny kláštera Magdalenek, radnice z roku 1795, farní kostel sv. Petra a Pavla z 18. století, sloup polsko-saské pošty z roku 1725 a rozhledna z roku 1891.

Rozloha (ha)	1 610
Podíl lesní půdy (%)	7,9
Počet obyvatel	4 236
Počet mužů na 100 žen	93,3
Počet obyvatel na 1 km²	263
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	14,4
15–64 let	74,0
65 a více let	11,6
Průměrný věk	37,2
Index ekonomického zatížení	35,2
Index stáří	80,8
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	0,9
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–3,1
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–2,1

www.nowogrodziec.pl

Olszyna



První zmínky o Olszyně pochází z roku 1254, kdy je pojmenována jako Olsna. V roce 1846 byl zprovozněn důl hnědého uhlí „Heinrichsgrube“ a zároveň továrna na brikety –

jedna z nejstarších v tehdejším Německu. Válka Olszyny nijak významně neponičila. Dne 1. ledna 2005 byla Olszyna povýšena na město.

Olszyna leží na jizerském předhůří severně od Zlotnického a Lesniańského jezera, což jsou umělé vodní nádrže na řece Kwisa. Osou obce je západní část Lubomierské brázy, kterou teče Olszówka, levý přítok Kwisy. Podél řeky se táhne městská zástavba Olszyny.

K zajímavostem v okolí města patří bezesporu zámek v Biedzychowicích, který vznikl koncem 16. století. Je to krásný barokní zámek s mansardovou střechou a anglickým parkem. Farní kostel sv. Josefa byl postaven v novogotickém slohu a byl vysvěcen roku 1897. Úžasným vybavením byly tři bronzové zvony, které byly v roce 1917 přetaveny. Roku 1924 slavil evangelický kostel opětovné vysvěcení zvonů, které zvoní do dnešního dne. Mimořádně cenným dochovaným vybavením kostela jsou 24tónové varhany vyrobené v Schweidnitz (Świdnica) firmou Schlag a sólové varhany s 2 manuálními pohony, jedním pedálem a 49 píšťalami.

Rozloha (ha)	2 026
Podíl lesní půdy (%)	27,9
Počet obyvatel	4 476
Počet mužů na 100 žen	94,3
Počet obyvatel na 1 km²	221
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	13,2
15–64 let	72,9
65 a více let	13,9
Průměrný věk	39,1
Index ekonomického zatížení	37,3
Index stáří	105,6
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–2,4
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	1,8
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–0,7

www.olszyna.pl

Piechowice



Piechowice získaly městská práva v roce 1967, ale první historická zmínka o osadě pochází z roku 1305. V 16. století se začal rozvíjet průmysl sklářský

a později dřevařský a papírenský.

Město leží v západní části Jelenohorské kotliny u soutoku řek Mała Kamienna a Kamienna, podél cesty ze Sobieszowa do Szklarskiej Poręby. Leží na úpatí Krkonoš a Jizerských hor v okrese Jelení Hora. Turistické hodnoty tvoří dobré podmínky pro celoroční turistiku. V centru města se nachází uzel turistických cest do Jizerských hor, Krkonoš, Szklarskiej Poręby, Michałowic a Jagniątkowa. V okolí Piechowic na hoře Grzybowiec se nachází výborná běžecká trať.

K největším přírodním hodnotám patří dvoudomý 700 let starý tis, který je nejstarší v Polsku a unikátní Rezervace krokusů.

Rozloha (ha)	4 322
Podíl lesní půdy (%)	62,6
Počet obyvatel	6 508
Počet mužů na 100 žen	92,2
Počet obyvatel na 1 km²	151
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	12,9
15–64 let	72,6
65 a více let	14,5
Průměrný věk	41,9
Index ekonomického zatížení	37,7
Index stáří	112,6
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–1,8
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–3,8
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–5,6

www.piechowice.pl

Pieńsk



Pieńsk získal městská práva v roce 1962. Již kolem roku 1250 zde byl vybudován ohromný kamenný zámek a vedle něj kostel. Na sklonku středověku to byla typická hutnická osada,

ve které byly přetavovány bahenní rudy vyskytující se v okolí. Téměř celá osada vyhořela v roce 1841, ale po několika letech byla opět obnovena. V polovině 19. století se začal velmi rychle rozvíjet sklářský průmysl a ke konci století zde bylo již 9 sklářských hutí. Vlivem válečných událostí v roce 1945 zde bylo zničeno 80 % zástavby.

Město leží ve zgorzeleckém okrese na pravém břehu Lužické Nisy na okraji Dolnoslezských lesů.

Pieńsk je jedním z větších středisek sklářského průmyslu v kraji, známý jako „sklářské“ městečko.

Předválečná průmyslová a bytová zástavba byla zapsána do registru památek. Byl obnoven zničený kostel ze 16. století.

Rozloha (ha)	992
Podíl lesní půdy (%)	18,4
Počet obyvatel	5 964
Počet mužů na 100 žen	97,1
Počet obyvatel na 1 km²	601
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	14,4
15–64 let	73,1
65 a více let	12,5
Průměrný věk	39,1
Index ekonomického zatížení	36,8
Index stáří	87,2
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–1,8
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	1,5
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–0,3

www.piensk.com.pl

Szklarska Poręba



Szklarska Poręba získala městská práva v roce 1959. Již ve 12. století tudy vedla obchodní stezka z Čech do Polska. Před rokem 1366 na tomto území vznikly osady horníků, hutníků

a sklářů. V 16. století se zde tavelo olovnaté sklo nazývané také benátské nebo křišťálové. Po mnoho století se Szklarska Poręba rozvíjela jako soubor osad a malých obcí. Na přelomu 19. a 20. století se přeměnila na známé místo odpočinku a centrum zimních sportů. Na konci třicátých let bylo město připraveno na organizaci zimní olympiády.

Nachází se zde hlavní uzel celé sítě značených horských tras o délce kolem 100 km. Lyžařským centrem je masiv Szrenice a okolí Labského štítu, kde se nachází několik sjezdových tras o celkové délce kolem 20 km. V blízkých Jakuszcích se nachází běžecké centrum. Ve Sněžných jámách je možno provozovat vysokohorskou turistiku.

Město leží v údolí řeky Kamienna v nadmořské výšce 440–886 m a je obehnané lesy sestupujícími z Krkonoš a Jizerských hor. Nad městem se tyčí štít Szrenica, Velké kolo, Labský štít a Wysoki Kamiień. V okolí se nachází malebné vodopády na potocích Szklarka a Kamiencyk.

Rozloha (ha)	7 544
Podíl lesní půdy (%)	79,7
Počet obyvatel	6 897
Počet mužů na 100 žen	88,4
Počet obyvatel na 1 km²	91
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	11,0
15–64 let	73,1
65 a více let	15,9
Průměrný věk	44,4
Index ekonomického zatížení	36,8
Index stáří	144,2
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–4,8
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–3,8
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–8,5

www.szklarskaporeba.pl

Świeradów Zdrój



Świeradów Zdrój získal městská práva v roce 1945. První písemná zmínka pochází z roku 1559. Léčivé vlastnosti świeradowských vod byly známy již poměrně dříve. První

lázně vznikly v roce 1768 a lázeňská kniha je vedena od roku 1770. V roce 1795 byl vybudován první lázeňský dům a místo k pití léčivých vod.

Město leží v Jizerských horách v malebném údolí řeky Kwisy v nadmořské výšce 450–650 m. Nad městem se tyčí Stóg Izerski (1 107 m) a Sępia Góra (828 m). Świeradów Zdrój je důležitým balneologickým a klimatickým lázeňským místem. Základem rozvoje lázní jsou radioaktivní železitá hydro-uhličitáno-hořčikovo-vápníková zřídla a blízké lesy. Léčí se zde nemoci pohybového ústrojí, oběhového systému, revmatické i ženské nemoci, cukrovka a parodontóza.

Ve městě převažuje vilová a penzionová předválečná zástavba. Město a jeho okolí má vynikající podmínky pro různé formy turistiky, sjezdové lyžování a běh na lyžích.

Rozloha (ha)	2 072
Podíl lesní půdy (%)	41,4
Počet obyvatel	4 403
Počet mužů na 100 žen	87,8
Počet obyvatel na 1 km²	213
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	13,2
15–64 let	71,9
65 a více let	14,9
Průměrný věk	42,6
Index ekonomického zatížení	39,0
Index stáří	113,5
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–4,7
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–8,4
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–13,1

www.swieradowzdroj.pl

Świerzawa



Městská práva byla městu udělena svídnicko-javorským knížetem Bolkem I. r. 1295. V té době již existoval knížecí hrad, kde často pobýval se svým synem Jindřichem.

V letech 1321–1543 bylo město majetkem rodu von Zedlitz. Původní architektura Świerzawy byla dřevěná, rozvoj města zpomalily dva hlavní požáry v roce 1762 a 1808, v důsledku kterých byla zničena téměř celá Świerzawa. Město nikdy nemělo souvislé zděné opevnění.

Świerzawa leží na úpatí malebného pohoří Kaczawskie, na pravém horním toku říčky Kaczaey, přibližně 13 km jižně od Złotoryje.

V roce 1382 byl na popud obyvatel města (v okolí Horní brány) postaven kostel zasvěcený Nanebevzetí Panny Marie, později byl upravován a dnes je upraven v novogotické podobě z počátku 20. století. V patnáctém století byla postavena budova radnice (s dřevěnou konstrukcí), kde měla své sídlo vláda města.

Rozloha (ha)	176
Podíl lesní půdy (%)	5,3
Počet obyvatel	2 409
Počet mužů na 100 žen	94,9
Počet obyvatel na 1 km²	1369
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	13,2
15–64 let	74,9
65 a více let	11,8
Průměrný věk	40,0
Index ekonomického zatížení	33,5
Index stáří	89,3
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	3,7
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–8,7
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–5,0

www.swierzawa.pl

Węgliniec



Węgliniec získal městská práva v roce 1967. Původně německá osada byla založena pravděpodobně na konci 15. století. První historická zmínka pochází z roku 1502.

V roce 1846 zde byla zavedena železniční trať z Wrocławia do Żar a dále do Berlína, odkud se rozvětvovala do Zgorzelce a následně byla prodloužena až do Drážďan. Je jedním z největších železničních uzlů v Polsku. Roku 1945 se městečko stalo součástí poválečného Polska, bylo nově osídleno a získalo současný název.

Město leží na území Dolnoslezských lesů. V okolí se nachází přírodní rezervace s rašeliništi a borovicí bahenní, která je zvláštností v evropském měřítku. Okolí města nabízí vhodné terény pro hony a rybaření.

Nejstarším kostelem je neogotický poevangelický kostel. Zajímavým objektem je budova železničního nádraží z druhé poloviny 19. století a vodní věž z roku 1928.

Rozloha (ha)	873
Podíl lesní půdy (%)	73,0
Počet obyvatel	3 049
Počet mužů na 100 žen	98,6
Počet obyvatel na 1 km²	349
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	13,8
15–64 let	73,0
65 a více let	13,3
Průměrný věk	41,0
Index ekonomického zatížení	37,0
Index stáří	96,2
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–1,0
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–6,9
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–7,9

www.wegliniec.pl

Wleń



Wleń získal městská práva v roce 1214. Ve středověku byl proslaven obchodem s holuby, což připomíná pomník holubářky s fontánou. Díky minerálním zřídům získal

lázeňskou funkci, a je rekreačním střediskem. V roce 1893 zde bylo vybudováno sanatorium.

Město leží na okraji Jizerského pohoří a Gór Kaczawských nad řekou Bóbr v centru Chráněné krajinné oblasti Dolina Bobru. Nad městem se tyčí kopec Góra Zamkowa. Blízko města se nachází Pilchovická přehrada s umělou nádrží o délce přibližně 7 km, která nabízí plavbu na loďkách a malých plavidlech.

K nejdůležitějším památkám patří zříceniny hradu z druhé poloviny 13. století, který byl zničen během třicetileté války. Hrad je pokládán za nejstarší zděný zámek v Polsku. Dochovala se obranná bašta, ze které je výborný rozhled na panorama města a okolí. Poněkud níže se nachází neogoticko-renesanční kostel sv. Hedviky z roku 1662, kostel sv. Jakuba a barokní kostel sv. Kateřiny z roku 1707. Zámek z druhé poloviny 17. století zvaný Wleński Gródek je obehnan parkem s četnými přírodními památkami (tisy, jedlými kaštany).

Rozloha (ha)	722
Podíl lesní půdy (%)	34,6
Počet obyvatel	1 855
Počet mužů na 100 žen	93,4
Počet obyvatel na 1 km²	257
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	12,1
15–64 let	74,7
65 a více let	13,3
Průměrný věk	42,9
Index ekonomického zatížení	33,9
Index stáří	109,8
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	0,0
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–4,9
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–4,9

www.wlen.pl

Wojcieszów



Wojcieszów získal městská práva v roce 1973. První historická zmínka o osadě pochází z roku 1268. Obec se rozvíjela díky poloze na obchodní cestě ze Złotoryje

do Kamenné Hory a dále do Českého království. Již ve 14. století se zde vypalovalo vápno. Odsud pochází také mramory použité Fridrichem Velikým při výstavbě paláce Sanssouci.

Wojcieszów je důležitým střediskem vápenatého průmyslu. Využívány jsou rovněž místní minerální vody.

Město leží v Kaczawských horách na úpatí hor Połom a Miłek, které vznikly z vápencových skal. Poloha města vytváří vhodné podmínky pro zimní sporty.

Wojcieszów se v délce šesti kilometrů rozprostírá podél údolí Kaczawy. K důležitým památkám patří farní kostel Nanebevzetí nejsvětější Marie Panny z počátku 14. století a fara z konce 15. století, čtyři zámky ze 16. a 18. století s parky.

Rozloha (ha)	3 217
Podíl lesní půdy (%)	46,3
Počet obyvatel	3 895
Počet mužů na 100 žen	93,7
Počet obyvatel na 1 km²	121
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	14,3
15–64 let	72,6
65 a více let	13,1
Průměrný věk	38,8
Index ekonomického zatížení	37,8
Index stáří	91,6
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–6,4
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	0,0
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–6,4

www.wojcieszow.pl

Zawidów



Zawidów získal městská práva v polovině 13. století, ale první historická zmínka pochází již z roku 1188. Koncem 18. a začátkem 19. století vznikly v Zawidowě

manufaktury: pivovar, sladovna a městská cihelna, která byla od začátku majetkem města a byla významným zdrojem jeho příjmů. Významný rozvoj města přišel se vznikem továren a výstavbou železnice ze Zhořelce (Zgorzelec) přes Zawidów a Frýdlant do Prahy v roce 1875. Roku 1945 byl Zawidów zbaven městských práv a znovu je získal v roce 1969.

Město leží v Jizerském pohoří v jihozápadní části Dolnoslezského vojvodství u hranic s Českou republikou. Jedná se o důležitý dopravní uzel spojující Polsko s evropskými zeměmi.

Město má prodloužený tvar s neregulérní sítí úzkých uliček s podélným nakloněným náměstím se schůdky a terasami a převážně starou zástavbou, která se rozprostírá podél ústí silnic. Nejdůležitějšími památkami jsou poevangelický kostelní soubor z 18. století a katolický kostel z 19. století. Zachovalo se rovněž středověké uspořádání města z 13. století.

Rozloha (ha)	607
Podíl lesní půdy (%)	5,9
Počet obyvatel	4 356
Počet mužů na 100 žen	91,8
Počet obyvatel na 1 km²	718
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	14,3
15–64 let	72,3
65 a více let	13,4
Průměrný věk	38,9
Index ekonomického zatížení	38,3
Index stáří	93,3
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–2,8
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–2,5
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–5,3

www.zawidow.info

Zgorzelec



Zgorzelec získal městská práva v roce 1303. Dějiny Zgorzelce do roku 1945 jsou nerozlučně spjaty s historií Görlitz, protože do té doby byl pravostrannou nábřežní částí tohoto německého města.

Město je sídlem okresní správy a leží na pravém břehu Lužické Nisy. Území města geograficky náleží do Žitavsko-Zhořelecké nížiny. Severně od města se nachází sevřený komplex Dolnoslezských lesů.

K nejdůležitějším památkám města patří soubor památkových činžovních domků na Niském předměstí s domem Jakuba Böhma. Nachází se zde také hřbitov Hrdinů II. Armády polského vojska s ostatky 3 423 vojáků, kteří padli při překonávání Odry a Lužické Nisy v roce 1945. Během 2. světové války se v okruhu města nacházelo několik podtáborů Stalagu VIII A. Těmito tábory prošlo kolem 120 tisíc vojáků různé národnosti: Francouzů, Belgičanů, Poláků, Jugoslávců. Blízko území tábora se nachází hřbitov s mohylami 16 tisíc zajatců.

Mezi mnoha kulturními akcemi je třeba zmínit Celopolský festival řecké písně, Celopolské setkání ochotnických divadel jednoho herce, Dny Zgorzelce.

Rozloha (ha)	1 588
Podíl lesní půdy (%)	4,3
Počet obyvatel	32 278
Počet mužů na 100 žen	89,9
Počet obyvatel na 1 km²	2 033
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	11,9
15–64 let	70,5
65 a více let	17,6
Průměrný věk	43,8
Index ekonomického zatížení	41,9
Index stáří	147,1
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–4,1
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–3,6
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–7,7

www.zgorzelec.eu

Złotoryja



Złotoryja získala městská práva v roce 1211. Již dříve zde existovala osada, jejíž obyvatelé v okolí dobývali zlatonosný písek. Po vytěžení ložisek se rozvinulo

pivovarnictví a soukenictví. Ve 14. století bylo město obeháno obrannými zdmi, byla postavena škola a radnice. V roce 1592 a v roce 1677 zasáhlo město zemětřesení.

Město leží v Kaczawském pohoří a je malebně položeno na území, které je zajímavé krajinně i geologicky. V okolí města jsou geologicko-přírodní rezervace a také Chráněná krajinná oblast „Chelmy“.

K nejzajímavějším památkám města patří obranné zdi, činžovní domy na náměstí, Kovářská bašta ze 14.–16. století, Delfiní fontána ze 17. století, kostel Narození nejsvětější Panny Marie, sloupová kaplička z 15. století, hornická štola ze 17. století pod horou sv. Mikuláše.

Ve Złotoryji má své sídlo staršina Polského bratrstva zlatokopů. Byla zde organizována Mezinárodní mistrovství Polska v rýžování zlata.

Rozloha (ha)	1 151
Podíl lesní půdy (%)	4,4
Počet obyvatel	16 406
Počet mužů na 100 žen	91,1
Počet obyvatel na 1 km²	1 425
Struktura obyvatel podle věkových skupin (%)	
0–14 let	13,5
15–64 let	74,3
65 a více let	12,3
Průměrný věk	39,7
Index ekonomického zatížení	34,7
Index stáří	91,0
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–0,5
Saldo migrace na 1 000 obyvatel	–4,3
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	–4,8

www.zlotoryja.pl

Lauta * Löbau * Neusalza-Spremberg * Niesky * Ostritz * Pulsnitz * Radeberg * Reichenbach/K. * Rothenburg/O.L. * Schirgiswalde-Kirschau * Seifhennersdorf * Weißenberg * Weißwasser * Wilthen * Wittichenau * Zittau * Bogatynia * Boleśławiec * Bolków * Gozdnicza * Gryfów * Jawor * Jelenia Góra * Kamienna Góra * Karpacz * Kowary * Leśna * Lubań * Lubawka * Łowówek Śląski * Mirsk * Nowogrodzicz * Olszyna * Piechowice * Pieńsk * Szklarska P.